

 United Nations
 Educational, Scientific and
 Cultural Organization
 World Book
 and Copyright Day
 Journée mondiale
 du livre et du droit d'auteur
 Organisation
 des Nations Unies
 pour l'éducation,
 la science et la culture

**Journée mondiale du livre
 et du droit d'auteur**
**World Book
 and Copyright Day**

23 04

2011

๑๐๐ ปี ชาตกาล
 ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
 กวีบูรพาบุคคลสำคัญของโลก

ISSN 1686-0748
วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ
กระทรวงศึกษาธิการ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๔

Vol.8 No.3 April - June 2011

ทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง

Thungyai - Huai Kha Khaeng

Wildlife Sanctuaries

ขึ้นทะเบียนมรดกโลกในปี ค.ศ. ๑๙๘๑

ประเภทมรดกโลกทางธรรมชาติ

ผืนป่ามรดกโลกแห่งแรกของไทยและของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังเป็นป่าสงวนที่กว้างใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุดของเอเชีย มีพื้นที่อันกว้างใหญ่กว่า ๖,๒๒๒ ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังเป็นป่าอนุรักษ์ ที่มีลักษณะของป่าเกือบทุกประเภท มีแหล่งน้ำ ลำห้วย และหนองบึงบริบูรณ์ มีชนิดหินโป่งดินเกลือแร่ และน้ำพุร้อนมากมาย ที่สำคัญคือเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหลากหลายสายพันธุ์และสัตว์หายากนานาชนิด รวมทั้งสัตว์ที่อยู่ในสภาวะอันตราย โดยเฉพาะเสือและช้างที่มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเพราะระบบนิเวศและความอุดมสมบูรณ์ของป่าที่ช่วยให้สัตว์ต่างๆ สามารถอยู่อาศัย แพร่พันธุ์ และหากินได้ดี

ภาพ : สาวิตรี สุวรรณสถิตย์

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลและความเคลื่อนไหว รวมทั้งความคืบหน้าของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทางด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ
๒. เพื่อเป็นแหล่งรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับใช้ในการสืบค้นอ้างอิงในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
๓. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศในอนาคต

กำหนดออก

ปีละ ๔ ฉบับ ประจำเดือน มกราคม - มีนาคม, เมษายน - มิถุนายน, กรกฎาคม - กันยายน และตุลาคม - ธันวาคม

ที่ปรึกษา

- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายต่างประเทศ

บรรณาธิการ

นายไพศาล วิศาลภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

ผู้จัดการการพิมพ์

นางนฤมล สุวรรณเนตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

- นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์
- นางยุวดี ภูริโกโคย
- นางสาวสมใจ ธิริทัส
- นางชนิษฐา ห่านิรัตติย์
- นายสมทรง งามวงษ์
- นางนฤมล สุวรรณเนตร
- Ms. Elizabeth Saul
- นางสาวสุภา ปโกฏิประภา
- นางจรินทร์ ทรงชาติ

สำนักงาน

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๖๒๘-๕๖๔๖-๙ ต่อ ๑๒๔ โทรสาร ๐-๒๖๒๘-๕๖๔๙ www.bic.moe.go.th

Objectives

1. To disseminate updated summaries on the work of the Ministry of Education and collaborating organizations on international cooperation
2. To serve as a reference point and platform to stimulate further research into specific programmes and activities
3. To promote the exchange of ideas and information to develop future cooperation

Date of Issue

The Bulletin is a quarterly periodical issued in January, April, July and October.

Advisors

- Permanent Secretary, Ministry of Education
- Deputy Permanent Secretary for Education (Foreign Affairs)

Editor

Paisal Wisalapom Director, Bureau of International Cooperation

Manager

Narumol Suwannetr

Assistant Editors

- Duriya Amatavivat
- Yuwadee Phooriphokhai
- Somjai Theeratith
- Kanittha Hanirattisai
- Somsong Ngamwong
- Narumol Suwannetr
- Elizabeth Saul
- Supha Pakotiprapha
- Jeeran Songchart

Office

Bureau of International Cooperation, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, Ratchadamnoen Nok Avenue, Dusit, Bangkok 10300, Thailand. Tel. 0-2628-5646-9 ext. 124 Fax. 0-2628-5649 www.bic.moe.go.th

พิมพ์ที่ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

บุคคลหรือองค์กรใดต้องการนำข้อเขียน หรือบทความที่อยู่ในวารสารฉบับนี้ไปตีพิมพ์อ้างอิง หรือประโยชน์ในสิ่งตีพิมพ์อื่น ขอความกรุณาแจ้งสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทราบเป็นการล่วงหน้า และขอให้ระบุชื่อผู้เขียนหรือชื่อวารสารในการอ้างอิงด้วย

สารบัญ CONTENTS

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๔

Vol.8 No.3 April - June 2011

In Focus

“ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
กับฐานะบุคคลสำคัญของโลก”

Commemoration of Anniversary for Centennial
Celebration of Mom Rajawongse Kukrit Pramoj
declared by UNESCO

ผศ.ทวี สุรฤทธิกุล

ความเคลื่อนไหว (Movement)

ยูเนสโกขึ้นทะเบียนจารึกวัดโพธิ์ เป็นมรดก
ความทรงจำแห่งโลก

UNESCO Acknowledges Thailand's Wat Pho
Inscriptions as World Memory Heritage
ดุริยา อมตวิวัฒน์
ประภาพร จันทร์ศรี

๑๑

โครงการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่สำนัก
เลขาธิการฯ กับประเทศสมาชิกยูเนสโก
ประจำปี ๒๕๕๔

Thai National Commission for UNESCO
Hosts its Annual Exchange Programme

ดุริยา อมตวิวัฒน์

รัชนิท พงศ์อุดม

๑๓

ไทย - เวียดนาม : ผนึกความร่วมมือมุ่ง
พัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ MOU

Second Joint Working Group Meeting on
Education between Thailand and Vietnam
ขนิษฐา ห่านรัตติย์

๑๗

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิพากษ์
แผนยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษาเพื่อ
ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

Workshop Reviews Draft Educational
Strategy for Moving Forward to the ASEAN
Community in 2015

ขนิษฐา ห่านรัตติย์

๒๑

การประชุมคณะทำงานร่วมด้านการ
ศึกษาไทย - นิวซีแลนด์

Second Joint Working Group Meeting on
Education between Thailand and New
Zealand.

สมทรง งามวงษ์

จิตจรลดา จันทร์แหม่ม

๒๔

การประชุมคณะทำงานเพื่อความร่วมมือ
ไทย - มณฑลกว่างตุง ครั้งที่ ๒

Second Thailand - Guangdong Working
Group Meeting

สมทรง งามวงษ์

บทความ (Article)

๒๖

มรดกโลกทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง

National Heritage: Thung Yai - Huai Kha
Khaeng Wildlife Sanctuaries

สาวิตรี สุวรรณสถิตย์

๓๓

โครงการพระราชดำริ โรงเรียนพี่ -
โรงเรียนน้อง

School Twinning Project under the Royal
Initiatives

รศ.ดร.วไล วัฒนป้อมเพชร

หรือข่าว
News ๓๓-๓๖

สืบเนื่องจากวาระการประชุมสมัชชาสามัญครั้งที่ ๓๕ ของยูเนสโก เมื่อปลายปี ๒๕๕๒ ซึ่งได้มีมติประกาศยกย่องบุคคลสำคัญของโลกจากประเทศไทย ประจำปี ๒๕๕๓-๒๕๕๔ จำนวน ๒ ท่าน คือ นายเอื้อ สุนทรสนาน มีผลงานโดดเด่นในสาขาวัฒนธรรม (เฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๑๐๐ ปีชาตกาลไปเมื่อปี ๒๕๕๓) และ ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่มีผลงานโดดเด่นใน ๔ สาขา ได้แก่ การศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ดังนั้นในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปีชาตกาล ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ ยูเนสโกจึงได้ประกาศให้นานาชาติร่วมเฉลิมฉลองในโอกาสดังกล่าว สำหรับประเทศไทย ก็จะมีกิจกรรมเฉลิมฉลองเพื่อรำลึกและเผยแพร่เกียรติคุณของศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ต่อเนื่องทั้งปี นอกจากนี้ยังมีการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก จัดทำแสตมป์ชุด ๔ ดวง ฯลฯ ซึ่งนับเป็นความภาคภูมิใจและนำยินดียิ่งของชาวไทยที่บุคคลสำคัญมีชื่อเสียงขจรไกลได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการจึงขอร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองดังกล่าว ด้วยการนำเสนอบทความเพื่อรำลึกและเชิดชูเกียรติคุณของท่านไว้ในคอลัมน์ In Focus ฉบับนี้ด้วย

สำหรับความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศนั้นมีสาระน่าสนใจมากมาย อาทิ การขึ้นทะเบียนจารึกวัดโพธิ์เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก เรื่องไทย - เวียดนาม : ผนึกความร่วมมือมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ MOU จัดขึ้นที่กรุงเทพมหานคร ประเทศเวียดนาม เพื่อหารือแนวทางการร่วมมือด้านการศึกษาในทุกระดับภายใต้กรอบ MOU ไทย - เวียดนาม เรื่องการประชุมคณะทำงานร่วมด้านการศึกษาไทย-นิวซีแลนด์ จัดขึ้นที่กรุงเวลลิงตัน ประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อเป็นกลไกในการร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านการศึกษาของระดับปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

ส่วนคอลัมน์บทความในฉบับนี้มี ๒ บทความ คือ โครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเขียนโดย รศ.ดร.วไลย น้อมเพชร ประธานโครงการสิทธิมนุษยชนศึกษา และที่พลาดไม่ได้คือบทความมรดกโลก ซึ่งฉบับนี้จะพาท่านไปท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกของไทยเรา คือ มรดกโลกทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง ซึ่งเป็นมรดกทางธรรมชาติแห่งแรกของไทย และเป็นพื้นที่ป่าสงวนที่กว้างใหญ่ที่สุดของเอเชียอีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการขอเชิญท่านติดตามความเคลื่อนไหวของความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศได้ทุกๆ ๓ เดือนกับวารสารความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า...สวัสดิ์

During the 35th UNESCO General Conference in 2009, the inclusion of the centennial of the birth of Professor Major General Mom Rajawongse Kukrit Pramoj on the list of eminent personalities to be celebrated by the UNESCO Member States was announced. This Bulletin on International Cooperation of the Ministry of Education is pleased to present an article on the former Thai Prime Minister, exploring his outstanding contribution as a scholar, politician, writer and promoter of Thai arts.

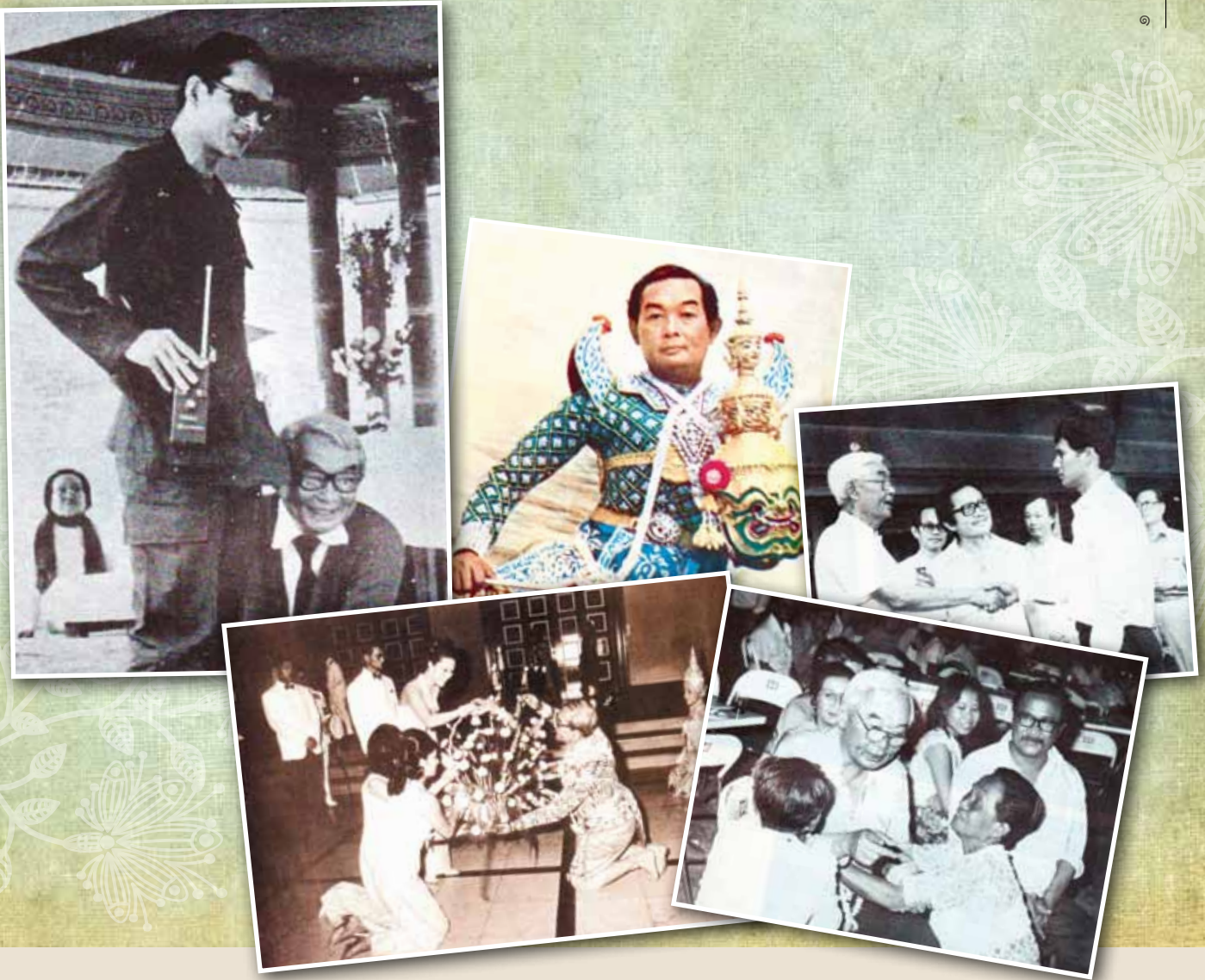
We also include reports on progress made under a number of bilateral agreements. Diplomatic ties with China were established in 1975 under Prime Minister Mom Rajawongse Kukrit Pramoj. It is appropriate therefore that we include a report on the Second Thailand-Guangdong Working Group Meeting. Particular attention has been given to developing cooperation in many fields with Guangdong Province as a result of its proximity to Thailand. Following up on activities initiated under Memoranda of Understanding on Educational Cooperation between Thailand and Vietnam (2004) and Thailand and New Zealand (2007), we offer articles on the Second Joint Meetings that took place in April and June respectively.

With regard to activities organized by the Thai National Commission for UNESCO, the Bulletin carries information on the annual Exchange Programme, the School Twinning Project under

the Royal Initiatives, the inclusion of the Epigraphic Archives of Wat Phra Chetuphon Vimonmangklararam Rajworamahaviham on the Memory of the World International Register in May 2011 and an interesting article on Thailand's first natural site included on the World Heritage List, the Thungyai - Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuaries.

I would like to remind you that the Bulletin on International Cooperation of the Ministry of Education is also available on line at www.bic.moe.go.th.

Until the next issue.

ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กับฐานะบุคคลสำคัญของโลก

ผศ.ทวี สุรฤทธิกุล*

คนทุกคนล้วนมี “ชีวิตที่เป็นประวัติศาสตร์” อันหมายถึงการมีชีวิตที่คนจดจำได้ เพียงแต่อาจจะเป็นประวัติศาสตร์ในระดับใด ด้านใด และยาวนานเท่าใดเท่านั้น

บางคนอาจจะพอรู้จักชื่อเสียงอยู่ในชุมชนบ้านใกล้เรือนเคียง แต่บางคนก็มีชื่อเสียงขจรขยายไกล ไม่เพียงแต่ในประเทศ แต่รู้จักกันดีถึงในระดับนานาชาติ นั่นด้วย ชื่อเสียงหรือความจดจำเหล่านั้นอาจจะเป็นในด้านดีและด้านร้ายที่บางคนอาจจะเจตนาหรือตั้งใจที่จะสร้างให้มีขึ้น แต่บางคนก็เกิดจากสถานการณ์และสังคมแวดล้อมพาไป บางคนก็ไม่เจตนาแต่บังเอิญมีคนไปพบเห็นแล้วร่ำลือต่อมา ทำนองมีผู้สร้างให้ บางคนก็พยายามหลบเลี่ยงไม่ให้ใครเห็นแต่ก็มีคนไปค้นพบเปิดเผยออกมา บ้างมีชื่อเสียงไม่นานพอตายไปคนก็ลืม หรือบ้างก็ถูกลืมแม้จะยังไม่ตายก็มี แต่บางคนนั้นก็ยังมีชื่อเสียงต่อมาอย่างยาวนาน เป็นอมตะ หรือเป็นบุคคลที่ผู้คนไม่เคยลืม

* กรรมการมูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเป็นประธานคณะกรรมการประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Each year UNESCO announces a list of historic events and anniversaries of eminent personalities to be celebrated by the Member States. In 2011, the birth date of Professor Major General Mom Rajawongse Kukrit Pramoj was included in that list and he became the first person honored for his outstanding contribution covering four of the five UNESCO fields of competence: education, culture, social sciences and communication. Born on April 20, 1911 in Singburi province, he graduated in Philosophy, Politics, and Economics from Queens College, Oxford University in the UK. Among his many achievements in the arts, he pioneered the study of Thai civilization, establishing Thai Khadi Research Institute at Thammasat University and founded the Khon Thammasat Troupe promoting the highest form of dance drama in Thai classical dramatic arts. As a politician, he founded the Progress Party, became Prime Minister and established diplomatic ties with China during his time in office. He was also a columnist in his own newspaper, the Siam Rath, and a writer well-known among Thai people.

แต่ “บุคคลที่โลกไม่เคยลืม” ไซ้จะเป็น “บุคคลสำคัญ” ไปได้ทั้งหมด เพราะบางคน อาจจะก่อกรรมทำชั่ว สร้างความเสียหายให้กับโลกและผู้คน คนเหล่านี้ก็เป็นได้แค่ “คนดัง - คนเด่น” คือมีความโดดเด่นผิดปกติ ซึ่งก็คือ ความผิดปกติในด้านชั่วร้ายนั้น ดังนั้นบุคคลสำคัญจึงจะต้องเป็นบุคคลที่ก่อประโยชน์ คุณงามความดี สร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ แก่สังคม ซึ่งจะต้องเป็นความโดดเด่นที่มีผู้อื่นยกย่องและยอมรับกันอย่างกว้างขวาง นั่นก็คือ “บุคคลสำคัญ” จะต้องเป็นทั้ง “คนดัง” “คนเด่น” และ “คนดี”

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ได้เล็งเห็นคุณค่าของบุคคลสำคัญ เหล่านี้ ที่ควรจะขยายความชื่นชมให้กว้างไกล ไม่เพียงแต่ชื่นชมหรือฉลองกันอยู่ในประเทศ นั้นๆ แต่ควรที่จะให้คนทั้งหลายจนถึงทั่วโลก นี้ได้ร่วมชื่นชมด้วย จึงเป็นที่มาของ “โครงการ เฉลิมฉลองบุคคลสำคัญและเหตุการณ์ ประวัติศาสตร์”

กิจกรรมดังกล่าวนี้เริ่มดำเนินการมา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหนึ่งในกิจกรรมหลัก ขององค์กรนานาชาติแห่งนี้ กิจกรรมอื่นๆ ก็ คือการส่งเสริมให้มีการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ และเผยแพร่เกี่ยวกับการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม หรือที่โด่งดังมากก็คือการ พิจารณาคัดเลือกสถานที่ต่างๆ ทั่วโลกไว้เป็น “มรดกโลก” (World Heritage) ส่วนกิจกรรม คัดสรรบุคคลสำคัญของโลกนี้เดิมที่มีขึ้นเพื่อ ร่วมฉลองโอกาสอันสำคัญๆ ของประเทศ

ต่างๆ ที่มีชื่อย่อในภาษาอังกฤษว่า Celebrating แต่เนื่องจากในเหตุการณ์สำคัญๆ นั้นมักจะมีตัวบุคคลเป็นผู้ดำเนินเรื่อง ในที่สุด ก็มีการผสมผสานวาระที่บุคคลเหล่านั้นมีชีวิต ผ่านพ้นเป็นช่วงๆ เป็นต้นว่าวาระการเกิดบุคคล ดังกล่าว เข้าด้วยกันกับการเฉลิมฉลองเหตุการณ์ สำคัญทางประวัติศาสตร์ของประชาชาตินั้นๆ กลายเป็นการเชิดชูผลงานและเกียรติยศของ บุคคลดังกล่าวร่วมด้วย

เกณฑ์และวิธีการของการคัดสรรมีบัญญัติ ไว้อย่างละเอียดในข้อบัญญัติที่รับรองโดย ที่ประชุมใหญ่ของยูเนสโก เพื่อไม่ให้เกิด ข้อโต้แย้งและให้การเลือกสรรเป็นไปอย่าง ราบรื่น อันกำหนดมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น โดยเริ่มจากประเทศและองค์กรสมาชิก (ใน

พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีการเสนอชื่อ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ สมานิกมีจำนวน ๑๙๓ ประเทศ แต่ปัจจุบันเมื่อ เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ได้รับสมาชิกเข้ามาอีก ๓ ประเทศ รวมเป็น ๑๙๖ ประเทศ หนึ่งในจำนวน สมาชิกทั้งหมดนี้ยังนับรวมองค์กรที่เป็นภาคี สมาชิกเข้าไปด้วย ดังนั้นถ้าจะเรียกจำนวนอย่าง เป็นทางการต้องเรียกว่า ๑๙๖ ประเทศ และ องค์กรต้องไปดำเนินการคัดสรรบุคคลสำคัญที่ มีองค์กรประกอบ ๗ ประการคือ

๑. มีชื่อเสียงและผลงานอย่างโดดเด่น ทางด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์และการสื่อสาร (ด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าก็ได้)

๒. ไม่ได้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกิดขึ้นหรือ การสถาปนารัฐรวมทั้งการประกาศเอกราชหรือ เปลี่ยนระบอบการปกครอง ดังนั้นเหตุการณ์ที่ เกี่ยวกับการทหารหรือสงครามจึงไม่อยู่ในข่าย ของการพิจารณา

๓. มีผลงานและชื่อเสียงระดับโลกหรือ อย่างน้อยในระดับภูมิภาค ที่สะท้อนอุดมคติ คุณค่า และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่เป็นแนวคิดอันเป็นสากลของยูเนสโก

๔. เนื่องจากโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี ๑๐๐ ปี หรือจำนวนทศวรรษของวาระดังกล่าว แต่อาจจะ ยืดหยุ่นได้ถ้ามีเหตุผล (ความสำคัญของบุคคล และเหตุการณ์) เพียงพอ

๕. วาระการเฉลิมฉลองต้องเป็นงาน ระดับชาติ หรือเป็นที่สนใจและมีผู้เกี่ยวข้อง อย่างกว้างขวาง

ถ้าจะถามว่าคนไทยจดจำ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้แค่ไหนอย่างไร...บางคนอาจจะชอบท่านเพราะ งานเขียนในหนังสือพิมพ์ บางคนชอบในความเป็น นิกการเมืองปากตะไกร บางคนชอบในความเป็นครูบา- อาจารย์ บางคนชอบในความเป็นศิลปิน จนกระทั่ง ชอบเพราะท่านเป็นผู้มีรสนิยมดีนำเอาเป็นแบบอย่าง รวมถึงชอบท่านเพราะความเป็นผู้รักชาติความเป็นไทย และเคารพเทิดทูนพระเจ้าอยู่หัวจนหมดชีวิตจิตใจ

๖. ถ้าเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ของหลายชาติ (ประเทศ) ก็ต้องได้รับการยอมรับจากผู้คนในทุกชาตินั้นด้วย

๗. ไม่พิจารณาประเด็นผลงานและชื่อเสียงที่ยังเป็นข้อโต้แย้งหรือขาดหลักฐานอ้างอิง เช่น คำบอกเล่า หรือข้อสันนิษฐานต่างๆ รวมทั้งเรื่องที่ไม่อยู่ในบันทึกทางประวัติศาสตร์

ถึงปัจจุบันนี้มีคนไทยที่ได้รับการยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลกนี้แล้วถึง ๑๒ พระองค์ ๘ ท่าน เรียงตามลำดับที่ได้รับการพิจารณานับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (๒๕๐๖) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ (๒๕๑๑) พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (๒๕๒๔) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (๒๕๒๙) สุนทรภู่ (๒๕๓๑) พระยาอนุমানราชชน (๒๕๓๓) สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส (๒๕๓๔) พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (๒๕๓๕) สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก (๒๕๓๙) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (๒๕๔๓) สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และนายปรีดี พนมยงค์ (๒๕๔๖) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ ม.ล.ปิ่น มาลากุล (๒๕๔๗) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (๒๕๔๘) นายกุหลาบ สายประดิษฐ์ และพุทธทาสภิกขุ (๒๕๕๐) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท (๒๕๕๓) นายเอื้อ สุนทรสนาน และ (๒๕๕๔) ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ในอดีต การดำเนินการเหล่านี้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เมื่อมีการตั้งกระทรวงใหม่ฯ ขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๔๕ ตั้งแต่นั้นงานนี้จึงมาอยู่ในความดูแลของกระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ดำเนินการอย่างเข้มแข็งและเอาใจใส่ด้วยดี เริ่มจากการค้นหาตัวบุคคลในช่วงเวลาต่างๆ อย่างในกรณีของท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ก็ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ เพราะการส่งรายชื่อให้คณะกรรมการบริหารของยูเนสโกคัดเลือกนั้น ต้องส่งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒ ปี โดยที่กระทรวงวัฒนธรรมต้องจัดเตรียมข้อมูลเป็นอย่างดี เรียบเรียงเป็นภาษาอังกฤษที่สละสลวยทั้งนี้กระทรวงได้มีการประชุมในเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ผ่านการกลั่นกรองของคณะทำงานเฉพาะเรื่องนี้ของยูเนสโกเสียก่อน จากนั้นจึงส่งเข้าสู่การรับรองของคณะกรรมการบริหารยูเนสโก (คณะกรรมการบริหารยูเนสโกประกอบด้วยผู้แทนของแต่ละประเทศจำนวน ๕๘ คนที่เลือกจากประเทศสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ที่มีสมาชิกจำนวน ๑๙๓ ประเทศ ซึ่งจะประชุมกันทุกๆ ๒ ปี ส่วนคณะกรรมการบริหารจะมีการประชุมเพียงปีละ ๒ ครั้ง) ที่ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่ง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็ได้รับการรับรองอย่างเอกฉันท์

การเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของยูเนสโก เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่จะยกย่องเชิดชูบุคคลที่มีผลงานดีเด่นและเหตุการณ์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ใน ๕ สาขา คือ ด้าน

การศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน เพื่อประกาศให้ประชาคมได้รับรู้และร่วมเฉลิมฉลอง เพื่อระลึกถึงคุณงามความดีของบุคคลสำคัญเหล่านั้น และคุณค่าที่มีต่อโลกในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว

ในเอกสารเสนอประวัติและผลงานที่กระทรวงวัฒนธรรมและมูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐๑ (โดยพันเอกหญิง คุณนิออน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้เรียบเรียง) ช่วยกันจัดทำและเสนอไป ได้เสนอผลงานของท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ใน ๔ ด้านด้วยกัน คือ การศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ปรากฏว่าได้ผ่านการพิจารณาทุกด้าน ซึ่งจากข้อมูลลงในทราบว่าเป็นครั้งแรกและคนเดียวของโลกที่ได้รับการพิจารณาถึง ๔ ด้าน และผ่านการพิจารณามาในลำดับต้นๆ โดยมีความเห็นแย้งน้อยมากจากจำนวนของชื่อบุคคลที่เสนอมาในรอบนี้ ๙๑ ชื่อ และผ่านการพิจารณาเพียง ๕๔ ชื่อ

"ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นบุตรของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าคำรบ กับหม่อมแดง (สกุลเดิม บุนนาค) เกิดเมื่อยามเช้าของวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๔ บนเรือที่จอดอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาหน้าวัดบางปูน ตำบลขึ้นน้ำร้าย อำเภอนิคมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

เริ่มเรียนเขียนอ่านที่บ้านกับพี่สาวคือ ม.ร.ว. บุญรับ แล้วจึงเข้าศึกษาชั้นเด็กเล็กที่โรงเรียนหม่อมไคล (ต่อมาคือโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย) ต่อด้วยโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แล้วได้ไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ เริ่มจากชั้น

จนได้ชื่อว่า “เสาหลักประชาธิปไตย” และเป็นศิลปินแห่งชาติใน พ.ศ. ๒๕๒๘ ช่วงปลายชีวิตยังคงเขียนบทความเป็นสติปัญญาให้แก่ผู้คนจนถึงวาระสุดท้าย

ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๘ ด้วยวัย ๘๔ ปี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ปีเดียวกัน

ข้อความข้างต้นคือประวัติย่อของศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงเพื่อนำลงในแผ่นพับสำหรับประชาสัมพันธ์ “สถาบันคึกฤทธิ์” ภายใต้การบริหารของมูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้เปิดทำการอย่างเป็นทางการในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานพิธีเปิดป้ายและเจิมอาคารสถาบัน ณ สวนเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซอยงามดูพลี เขตสาทร กรุงเทพฯ อันถือได้ว่าเป็นปฐมสิริมงคลฤกษ์ให้สถาบันคึกฤทธิ์และมูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ฯ ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

ถ้าจะถามว่าคนไทยจดจำ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้แค่ไหนอย่างไร ก็คงจะต้องแยกแยะคนไทยออกเป็น ๒ ส่วน คือ คนไทยที่ร่วมสมัยหรืออยู่ในบรรยากาศของบ้านเมืองครั้งที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ยังมีชีวิตอยู่ และติดตาม

รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในยุคใหม่ ก่อตั้งหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ร่วมก่อตั้งสถาบันไทยคดีศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาอารยธรรมไทย รวมทั้งการก่อตั้งโซนธรรมศาสตร์ตลอดจนส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และนาฏศิลป์ ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น มีผลงานทางวิชาการมากมาย จนได้ชื่อว่า “ปราชญ์รัตนโกสินทร์”

หลังเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ได้รับการเสนอชื่อเป็นประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ แล้วมาก่อตั้งพรรคกิจสังคม ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน พ.ศ. ๒๕๑๘ เจ้าของผลงานเรื่อง เงินผัน การประกันราคาพืชผล การส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่สภาตำบล และสวัสดิการแก่คน รวมทั้งการเปิดสัมพันธ์ไมตรีกับจีนแผ่นดินใหญ่ยุคต่อมาได้แสดงบทบาท คำจูนระบบรัฐสภา

มัธยมที่เทรนต์คอลเลจ จบแล้วจึงไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ในแขนงปรัชญาการเมือง และเศรษฐศาสตร์

กลับมาประเทศไทยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ เริ่มงานที่กระทรวงการคลัง แล้วไปทำงานที่ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นคอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์ แล้วมาตั้งพรรคการเมืองพรรคแรกของไทยชื่อพรรคก้าวหน้า เป็นรัฐมนตรี ตั้งคณะ

ในโอกาส ๑๐๐ ปีชาตกา
ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.
คึกฤทธิ์ ปราโมช กระจวง
วัฒนธรรม ได้จัดสรร
งบประมาณจำนวน ๗ ล้านบาท
ให้แก่มูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ ฯ และ
สถาบันคึกฤทธิ์ จัดกิจกรรม
เฉลิมฉลองไปตลอดทั้งปี
นับตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน
๒๕๕๔ จนถึงเดือนเมษายน
๒๕๕๕

ชาวสารบ้านเมืองหรือสนใจการบ้านการเมือง
พอสมควรพวกหนึ่ง กับคนไทยที่ทันสมัยหรือ
เกิดไม่ทันหรือเกิดทันแต่ยังไม่ได้สนใจเรื่องราว
ของบ้านเมืองอีกพวกหนึ่ง ได้แก่ เด็กและ
วัยรุ่น หรือคนทำงานและคนที่ไม่สนใจข่าวสาร
บ้านเมือง ทั้งนี้อาจจะมีปัจจัยแยกย่อยประกอบ
การจดจำดังกล่าว เป็นต้นว่า ความเป็นมิตร
หรือเป็นศัตรู เพราะ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เป็นบุคคล
สาธารณะ ที่สำคัญคือเป็นนักการเมือง จึงต้อง
มีทั้งคนที่รักและเกลียด นอกจากนี้บางคนก็มี
จุดมุ่งในความสนใจต่อตัวท่าน คือบางคนอาจ
จะชอบท่านเพราะงานเขียนในหนังสือพิมพ์
บางคนชอบในความเป็นนักการเมืองปากตะไกร
บางคนชอบในความเป็นครูบาอาจารย์ บางคน
ชอบในความเป็นศิลปิน จนกระทั่งชอบเพราะ
ท่านเป็นผู้มีรสนิยมดีน่าเอาเป็นแบบอย่าง
รวมถึงชอบท่านเพราะความเป็นผู้รักความเป็น
ไทยและเคารพเทิดทูนพระเจ้าอยู่หัวจน
หมดชีวิตจิตใจ

สำหรับคนที่มีชีวิตร่วมสมัยกับท่านและ
ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่พอสมควร คงจะ
จดจำท่านได้ในหลาย ๆ ฐานะ ดังที่สาธารณชน
ได้ให้ฉายาหรือตั้งกิตติศัพท์ต่างๆ เกี่ยวกับ

ตัวท่านนั้น แต่ด้วยความจดจำของคนเหล่านี้ก็จะ
จางหายหรือหมดไปตามอายุขัยของแต่ละคน
แต่สำหรับคนที่ทันสมัยหรือไม่เคยรู้หรือสนใจ
ในตัวท่านอาจารย์คึกฤทธิ์มาก่อน ก็คงจะต้อง
อาศัยการเล่าขานหรือบอกต่อจากคนที่เคยอยู่
ร่วมสมัยนั้น ซึ่งก็คงจะขึ้นอยู่กับว่าคนรุ่นก่อนๆ
นั้นจะจดจำท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ในแง่ใด

เป็นที่น่าดีใจว่าคนไทยยังรักและระลึก
ถึงท่านอาจารย์คึกฤทธิ์อยู่เป็นจำนวนมาก
ทั้งที่เป็นญาติ เป็นมิตรสหาย ลูกศิษย์ลูกหา
และผู้คนที่เคารพศรัทธาในตัวท่านซึ่งคนเหล่านี้
แม้จะมีฐานะต่างๆ กันอยู่ในหลายๆ วงการ
ต่างก็ได้พยายามช่วยกันจัดกิจกรรมในการ
ระลึกถึงท่านหลายอย่างตั้งแต่ครั้งที่ท่านยังมี
ชีวิตมาอย่างต่อเนื่อง เป็นต้นว่า ร่วมกันมารดน้ำ
อวยพรในวันเกิด ๒๐ เมษายนของทุกปี พร้อม
จัดงานเลี้ยงและความบันเทิงในยามค่ำ มีการ
จัดทำหนังสือที่ระลึกเป็นเกียรติ ซึ่งมีผู้ร่วม
มุทิตาจิตในโอกาสนี้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้
ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ท่านอาจารย์คึกฤทธิ์มีอายุ
๘๐ ปี คนเหล่านี้ก็ได้จัดตั้งมูลนิธิชื่อว่า “มูลนิธิ
คึกฤทธิ์ ๘๐” (เพราะตั้งขึ้นในปีที่ท่านอาจารย์
คึกฤทธิ์มีอายุได้ ๘๐ ปีดังกล่าว) ซึ่งต่อมาได้รับ
พระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารีรับเข้ามาในพระราชูปถัมภ์

มูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ ฯ นี้เองที่เป็นกลจักร
สำคัญในการผลักดันให้เกิดการเฉลิมฉลองและ
ยกย่องท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ให้เป็นบุคคลสำคัญ
ของโลก ร่วมกับภาคราชการโดยกระทรวง
วัฒนธรรม จนประสบความสำเร็จดังกล่าว ทั้งนี้
ก็ต้องขอระลึกและขอบพระคุณถึงความเสีย
สละและการอนุเคราะห์จากบุคคลและหน่วย
งานต่างๆ ที่ได้สนับสนุนกิจกรรมของมูลนิธิ
เสมอมา ที่สุดก็คือการช่วยกันบริจาคทุนทรัพย์
ก่อสร้างสถาบันคึกฤทธิ์ขึ้นเป็นการถาวร (โดยได้
รับการจัดสรรพื้นที่จากกรมธนารักษ์ กระทรวง
การคลัง) ซึ่งได้สร้างเสร็จและเปิดทำการไปเมื่อ
วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ (ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
มูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ www.kukrit-pramoj.org)

ในโอกาส ๑๐๐ ปีชาตกา ศาสตราจารย์
พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ตามที่ยูเนสโก
ได้ประกาศให้ท่านเป็นบุคคลสำคัญของโลก
กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดสรรงบประมาณ
จำนวน ๗ ล้านบาทให้แก่มูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ ฯ
และสถาบันคึกฤทธิ์ได้จัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง

ไปตลอดทั้งปี นับตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน
๒๕๕๔ จนถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๕ กิจกรรม
แรกของการเฉลิมฉลองเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน
๒๕๕๔ นอกจากนี่ยังมีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับ
ชีวิตและผลงานของท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ในชุด
“ปราชญ์สยาม” ไปทั่วประเทศทั้ง ๔ ภูมิภาค คือ
ภาคกลางที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
จังหวัดนนทบุรี ภาคเหนือที่มหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ภาคตะวันออก-
เฉียงเหนือที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัด
ขอนแก่น และภาคใต้ที่มหาวิทยาลัยสงขลาค
นครินทร์ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปิดท้ายด้วย
การสัมมนาระดับชาติที่กรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้ยังได้มีการจัดพิมพ์หนังสือ
ที่ระลึกหลายชุดขึ้นจำนวนหนึ่ง และบริษัท
ไปรษณีย์ไทยยังได้จัดทำแสตมป์ชุด ๔ ดวงเพื่อ
เก็บสะสมเป็นที่ระลึก พร้อมด้วยกิจกรรมด้าน
ศิลปวัฒนธรรม สังคมศาสตร์ การศึกษา และ
สื่อสารมวลชน ให้สอดคล้องกับเกียรติทั้ง ๔ ด้าน
ที่ท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ได้รับ ไม่เฉพาะที่จัดโดย
สถาบันคึกฤทธิ์และมูลนิธิคึกฤทธิ์ ๘๐ ฯ เท่านั้น
แต่ยังมีเอกชน สถานศึกษา หน่วยงานราชการ
และองค์กรต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค
ได้ร่วมจัดกิจกรรมอีกจำนวนมากกระจายไปทั่ว
ประเทศ นับว่าคนไทยยังรักและระลึกถึงท่าน
อาจารย์คึกฤทธิ์อยู่ไม่น้อย อันอาจจะถือได้ว่า
นี่คือเกียรติและความภาคภูมิใจของคนไทย
ทุกคนที่รักและเคารพท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ ที่จะ
ได้ร่วมกันรำลึกและเชิดชูบุคคลที่ชาวโลกก็ย้ง
ร่วมยกย่องและเชิดชูนั้นด้วย

กิจกรรมทั้งหลายในการเฉลิมฉลอง
ที่กล่าวมานี้ก็เป็นเพียงแค่วิธีการหรือการ
แสดงออกที่จัดสร้างขึ้นโดยตัวมนุษย์ จะไม่มี
ประโยชน์อะไรและไร้คุณค่าโดยสิ้นเชิงหากผู้คน
ไม่รู้ซึ่งและเข้าใจถึงแก่นแท้ในสาระสำคัญของ
การเฉลิมฉลองนั้น ซึ่งจะขอสรุปด้วยปรัชญา
หรือแนวคิดของยูเนสโกที่กำหนดโครงการนี้
ขึ้น นั่นก็คือ

*“บุคคลที่มีคุณความดีคือผู้นำอารยะ
มาสู่มนุษยชาติ เขาคือผู้สร้างประวัติศาสตร์
แห่งความเจริญงอกงาม การรำลึกถึงเขาคือ
การรำลึกถึงประวัติศาสตร์แห่งคุณงามความ
ดีที่สร้างและรักษาโลกใบนี้ให้ยั่งยืน”* ✨

บทบาทของท่านศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ในด้านต่างๆ

งานด้านการศึกษาและการสอน

- เริ่มชีวิตการเป็นอาจารย์ครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๔ - ๒๔๘๕ เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาการธนาคารและเครดิตสถาน ในระดับปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์ และสอนวิชาบัญชีและธนาคารในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงทางบัญชี
- เริ่มสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ โดยสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และได้สอนสืบต่อมาเป็นเวลานานกว่าสิบปี
- ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีบทบาทร่วมกับหลวงอังคณาฤกษ์และนายใหญ่ศวิตชาติ ในการเสนอพระราชบัญญัติจัดตั้งคณะรัฐศาสตร์ขึ้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษ โดยสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ นอกจากสอนตามหลักสูตรแล้วยังได้เสริมความรู้ให้แก่บัณฑิตทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ปรัชญาและการเมืองไทย
- เมื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดตั้งคณะศิลปศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช มีบทบาทในการช่วยคณาจารย์ของคณะศิลปศาสตร์ ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจทั้งกับนักศึกษาและต่อสาธารณชนผ่านหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ถึงคุณค่าของการศึกษาวิชาความรู้ทั่วไปก่อนเข้าสู่การศึกษาทางวิชาชีพ และได้รับหน้าที่สอนในฐานะอาจารย์พิเศษในหลักสูตรวิชาพื้นฐานของคณะศิลปศาสตร์เป็นครั้งคราว โดยเป็นผู้สอนในวิชาศาสนาเปรียบเทียบ วิชาปรัชญา และวิชาวัฒนธรรมไทย
- ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาพื้นฐาน โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนครกิจพงศ์ประพันธ์ อธิการบดี ได้ประทานคำแนะนำแก่คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรว่าให้คำนึงถึงการนำเรื่องของไทยมาประยุกต์ให้มากขึ้น จึงเกิดวิชาใหม่ คือ วิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้วางหลักสูตรและวางแผนการสอน
- หลักสูตรวิชาพื้นฐานและวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทยได้กลายเป็นต้นแบบที่มีมหาวิทยาลัยอื่นๆ ได้นำไปปรับปรุงการเรียนการสอน จนในที่สุดทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเป็นนโยบายให้ทุกมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรวิชาพื้นฐานรวมกันอย่างน้อย ๓๐ หน่วยกิต ต่อมา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ริ่จัดตั้งโครงการไทยคดีศึกษาขึ้น ตามพระดำริของพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนครกิจพงศ์ประพันธ์ อธิการบดี ได้ทรงมอบหมายให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการบริหารโครงการไทยคดีศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายทั้งในด้านการบริหารและการศึกษาวิจัย การจัดสัมมนาวิชาการ สัมมนาสาธิตนาฏศิลป์และดนตรี รวมถึงการจัดแสดง วัฒนธรรมศาสตร์ และได้มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งโครงการไทยคดีศึกษาขึ้นเป็นสถาบันไทยคดีศึกษา

งานด้านศิลปวัฒนธรรม

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระมหากรุณาทรงครอบครองพระพิราพแก่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ด้วยพระองค์เองในพิธีไหว้ครุ และพิธีครอบโคลนละครที่จัดขึ้น ณ พระที่นั่งวิมานเมฆ พระราชวังดุสิต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖
- อัจฉริยภาพทางด้านศิลปะของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ปรากฏในงานเขียนซึ่งมีทั้งงานประพันธ์และงานวิจารณ์งานแสดงนาฏศิลป์ ทั้งโดยตนเองและโดยการส่งเสริมนาฏศิลป์และดนตรีประเภทต่างๆ ตั้งแต่ นาฏศิลป์ระดับสูง คือ โขน ละคร ไปจนถึงศิลปะพื้นบ้าน เช่น การเล่น ลักว้า เพลงเรือ เพลงข่อย งานส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะและดนตรีไทย ที่สำคัญที่สุด คือ การจัดตั้ง "วัฒนธรรมศาสตร์" ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ เพื่ออบรมให้เยาวชนไทยเข้าใจถึงเรื่องของโขน ซึ่งถือว่าเป็นนาฏศิลป์สูงสุดของไทย
- ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๘

งานหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชน

- งานเขียนที่ได้รับการพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรก เริ่มตั้งแต่ศึกษาอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ โดยเป็นบรรณาธิการหนังสือ "สามัคคีสาร" ของนักเรียนไทยในต่างประเทศ ต่อมาเมื่อกลับเมืองไทยแล้ว ได้เขียนบทความภาษาอังกฤษลงในหนังสือพิมพ์ลิเบอร์ตี้ ซึ่งเป็นหนังสือในเครือศรีกรุงและไทยราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๗ มีนายสอ เศรษฐบุตร (หลวงมหาสิทธิโวหาร) เป็นบรรณาธิการและแปลเป็นภาษาไทยลงในหนังสือพิมพ์ศรีกรุง ซึ่งนายสอ ละติตุล เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ และต่อมาได้เขียนบทความภาษาไทยลงในหนังสือพิมพ์ศรีกรุงด้วย
- ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ ตามคำขอของนายสอ ละติตุล บรรณาธิการในขณะนั้น
- ชีวิตของการเป็นนักเขียน นักหนังสือพิมพ์เริ่มขึ้นอย่างจริงจัง เมื่อได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เมื่อ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ มีนายสอ ละติตุล เป็นบรรณาธิการ โดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นทั้งเจ้าของ ผู้อำนวยการ และนักเขียนประจำ งานเขียนมีทั้งนวนิยาย บทความ รวมทั้งบทบรรณาธิการด้วย

บทบาททางการเมือง

- ในบทบาทนักการเมือง ท่านเป็นผู้ก่อตั้งพรรคก้าวหน้า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ ต่อมาได้ยุบรวมกับพรรคชาติไทยในปีถัดมา และก่อตั้งพรรคกิจสังคม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ รวมทั้งยังได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๓ ของประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยสามารถเป็นแกนนำตั้งรัฐบาลที่มีจำนวน ส.ส. ในมือเพียง ๑๘ คน รัฐบาลศึกษาธิการในครั้งนั้นมี นายบุญชู โรจนเสถียร ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคกิจสังคม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีนโยบาย “เงินผัน” คือนโยบายจัดสรรงบประมาณ ๒,๕๐๐ ล้านบาท ให้สภาตำบลทั่วประเทศใช้จ้างแรงงานท้องถิ่น ทำโครงการที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ เช่น สร้างถนน สร้างโรงเรียน ซุดคูคลอง ทำฝายเก็บน้ำ ฯลฯ จากโครงการนี้ทำให้ท่านนายกฯ ศึกษาธิการเป็นที่จดจำยาวนาน จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้ตัดสินใจยุบสภาผู้แทนราษฎร หลังจากบริหารประเทศได้เพียง ๑๐ เดือน
- ในสมัยนั้นหม่อมราชวงศ์ศึกษาธิการได้รับฉายาจากนักการเมืองและสื่อมวลชนมากมาย เช่น “แม่สารพัดพิษ” “ชื่อแปดขอยสวนพลู” ภายหลังเมื่อมีอายุโศกสววัยจนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องเกรงกลัวอิทธิพลใดๆ จึงได้รับฉายาว่า “เสาหลักประชาธิปไตย” นอกจากนี้อีกฉายาหนึ่งที่ใช้เรียกหม่อมราชวงศ์ศึกษาธิการในบางแห่งคือ “หม่อมป่า”

ผลงานด้านวรรณศิลป์

บทความ ข้อเขียน เรื่องสั้น เรื่องยาว เรื่องแปล สารคดี บทปาฐกถา คำอภิปราย คำสนทนา ที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนหรือพูดในวาระต่างๆ มานับเป็นเวลาสิบๆ ปีนั้น ได้มีผู้รวบรวมพิมพ์เป็นหนังสือเล่มไว้ทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๑๑๕ เล่ม บางเล่มได้รับการตีพิมพ์หลายครั้ง เช่น นวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน ไม่แดง หลายชีวิต ชูสีไทเฮา เป็นต้น หนังสือเล่มแรกๆ ที่ได้รับการตีพิมพ์คือหนังสือชื่อ “บทความบางเรื่อง” จัดพิมพ์โดยโรงพิมพ์เกษม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นหนังสือรวมบทความทางเศรษฐกิจ หนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์ในโอกาสฉลองอายุครบ ๗๔ ปีคือ “ชราภกา” จัดพิมพ์โดย โรงพิมพ์สยามรัฐ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘

รายชื่อหนังสือประมาณ ๑๑๕ เล่มที่รวบรวมนำเสนอต่อไปนี้ได้จากการค้นคว้าในห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง และห้องสมุดอื่นๆ อีกบางแห่ง

๑. หนังสือประเภทสังคม

เมืองไทยกับคึกฤทธิ์ ปัจจุบันและอนาคตของสังคมไทย วิทยุรุ่น การอภิปรายหน้าพระที่นั่ง ข้อคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับประชากร

๒. บทความและบทวิจารณ์ คึกฤทธิ์จากหน้า ๕ สยามรัฐ ๒๕๐๘, ๒๕๑๐ - ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๘ บทความบางเรื่อง ขวัญนอกนา คึกฤทธิ์กับนักศึกษา เก็บเล็กผสมน้อย ตอบปัญหาหัวใจ ปัญหาประจำวัน โลกกับคน รวมนิราศตอนใหม่และบทวิจารณ์ พรหมปรกรณ์ อานุสรณ์ ตอบปัญหาประจำวัน

๓. ประเพณีและวัฒนธรรม

ประเพณีการตาย ประเพณีการบวชและประเพณีการแต่งงาน พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา วรรณคดีไทยกับนาฏศิลป์ไทย โครงการดูกันในตู้

๔. ประเภทเรื่องแปล

อากิตางากะ สิวโนสุเกะ ราโซมอนหรือประตูผี จอนะอัน ลิวังสตัน นางนวล

๕. ประเภทการศึกษา

หวังมรรคพ การศึกษากับการสืบทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรม

๖. ประเภทศาสนา

ปัญหาเกี่ยวกับพุทธศาสนาเซ็นและนิกายวัชรยาน ญี่ปุ่น - พุทธศาสนา คึกฤทธิ์กับพุทธศาสนา วิวาทะระหว่าง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ กับท่านพุทธทาสภิกขุ พุทธศาสนากับสังคมไทย พระพุทธศาสนากับคึกฤทธิ์ ฯลฯ

๗. ประเภทประวัติศาสตร์

กฤษฎากินิหารอันบดบังมิได้ สังคมสมัยอยุธยา พม่าเสียเมือง พื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย พระศาสนโศภณโบราณ - อดีโตโบราณคดี

๘. ประเภทเศรษฐกิจ

การธนาคารพาณิชย์ การอภิปรายเรื่องเศรษฐกิจของไทย นิราศต่างแดน

๙. ประเภทสารคดี

เมืองมายา ครอบจักรวาล โลกส่วนตัวของผม รายละเอียดในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐ ถกเชมร คึกฤทธิ์ช่วย... ในโอกาสทำบุญฉลองครบ ๕ รอบของคุณฉันท อยุธยา

๑๐. ประเภทการเมือง

มลายูรำลึก เมืองในเมืองนอก ยิว รายงานประชาชนทางสถานีกระจายเสียงและโทรทัศน์ คนของโลก เขมร สีหนุ ชาวกูการ์โน ประมวลจากรายการเพื่อนอนทางวิทยุ คึกฤทธิ์กับสังคมเมืองไทย รู้จักเพื่อนบ้าน ฉากญี่ปุ่น ถอดหัวโขน ประชาธิปไตยของชาวบ้าน ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน ประชุมพงศาวดารประชาธิปไตย ปีศาจการเมือง พระนคร สถานการณ์รอบบ้านเรา สงครามฝิ่น สงครามร้อน สงครามเย็น สัปดาจรออเมริกาในเอเชียอาคเนย์ เมืองไทยในสังคมโลก เรื่องของโลกตะวันออก คึกฤทธิ์ถกเมืองไทย คึกฤทธิ์พูด คึกฤทธิ์วิจารณ์ เจ้าโลกการเมืองในปัจจุบันและอนาคตของสังคมไทย ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ คึกฤทธิ์กับปัญหาของไทยสมัยเลือกตั้งไม่เรียบร้อย โลกส่วนตัวของคอมมิวนิสต์ โลก ๔ ทวีป สงครามปาก สงครามเวียดนาม โลกใหม่ สถานการณ์รอบบ้านเรา เพื่อนคุยวัฒนธรรมและกษัตริย์ ทรรศนะคึกฤทธิ์ ทุนนิยม สังคมประชาธิปไตย เบ้งเฮ็ก ฝรั่งเศสศึกษา การบ้านสำคัญกว่าการเมือง ปาฐกถาของคึกฤทธิ์ ปาฐกถาสองเรื่อง

๑๑. ประเภทนวนิยาย

ชูสีไทเฮา สามก๊ก สี่แผ่นดิน หลายชีวิต สายฝน ไม่แดง

๑๒. ประเภทเรื่องสั้น

สวรรค์มรณะ รวมเรื่องสั้น เรื่องของคนรักหมา คึกฤทธิ์พ่อครัวหัวป่ากั หยกหนึ่งขลุ่ยทะเล

ยูเนสโกขึ้นทะเบียนจารึกวัดโพธิ์ เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก

- ❖ ดุริยา อมตวิวัฒน์
- ❖ ประภาพร จันทร์ศมี

“ยูเนสโก” ขึ้นทะเบียนจารึกวัดโพธิ์เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก ในการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานานาชาติด้วยแผนงานความทรงจำแห่งโลกของยูเนสโก ครั้งที่ ๑๐ (The Tenth Meeting of the International Advisory Committee for the Memory of the World Programme of UNESCO) ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ เมืองแมนเชสเตอร์ สหราชอาณาจักร

The inclusion of the Epigraphic Archives of Wat Phra Chetuphon Vimonmangklaram Rajworamahaviharn, commonly known as Wat Pho, on the Memory of the World International Register was announced by UNESCO in May 2011. The unique collection of 1,440 inscriptions and illustrations at Wat Pho are the result of a remarkable undertaking by King Rama III and the Thai scholars of that period. They provide excellent examples of Thai and Asian knowledge and wisdom on a range of subjects including religion, medicine, ethnicity and literature. Almost half of the recordings contain medical and massage of Thai yoga texts which were composed by royal physicians. The Ministry of Education and the Thai National Committee on Memory of the World are collaborating with Wat Pho and its relevant partners to organize celebratory activities during 24 December 2011 - 2 January 2012.

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้รับรายงานจาก ม.ร.ว. รุจยาอากาศกร กรรมการในคณะกรรมการว่าด้วยแผนงานมรดกความทรงจำโลกของไทย ซึ่งเป็นผู้แทนเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานานาชาติว่าด้วยแผนงานความทรงจำแห่งโลกของยูเนสโก ครั้งที่ ๑๐ ณ เมืองแมนเชสเตอร์ สหราชอาณาจักร

* หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 ** นักวิเทศสัมพันธ์ ข้าราชการ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ว่า เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ยูเนสโกได้ประกาศรับรองจารีกวัตโพธิ์ หรือวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลกในทะเบียนนานาชาติ (International Register) ตามที่คณะกรรมการว่าด้วยแผนงานมรดกความทรงจำแห่งโลกของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยยูเนสโก ที่มีคุณหญิงแมนมาศ ชวลิต เป็นประธาน เป็นผู้นำเสนอผ่านกระทรวงศึกษาธิการ

จารีกวัตพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร หรือวัดโพธิ์ เคยได้รับอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนมรดกความทรงจำของโลกของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Regional Register) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑ตามที่คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยแผนงานความทรงจำแห่งโลก ประเทศไทย ได้เสนอเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ยูเนสโก หลังจากนั้นคณะกรรมการแห่งชาติฯ จึงได้ดำเนินการสำรวจ จัดทำทะเบียน และถ่ายภาพแผนจารีกวัตโพธิ์จำนวน ๑,๔๔๐ ชิ้น และจัดทำแผนอนุรักษ์ตามแนวทางของยูเนสโก

ศิลปจารีกรบรีวณและรูปปั้นฤษีตัดตน วัดโพธิ์ (บางส่วน)

สำหรับการเสนอจารีกวัตโพธิ์เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก เป็นเรื่องที่คณะกรรมการแผนงานว่าด้วยมรดกความทรงจำแห่งโลกได้เสนอให้ยูเนสโกพิจารณาเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๔ และได้ผ่านขั้นตอนต่างๆ ของยูเนสโกมาตั้งแต่ต้นจนถึงการนำเสนอในขั้นตอนสุดท้ายในการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานานาชาติของโครงการมรดกความทรงจำแห่งโลกที่สหราชอาณาจักร ซึ่งที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้จารีกวัตโพธิ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาความรู้ที่มีลักษณะที่เป็นสากล ไม่ใช่ความรู้เฉพาะในประเทศไทย เช่น เรื่องพระพุทธศาสนา เรื่องวรรณกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งจารีกรเรื่องฤษีตัดตนเป็นสากลมาก วงการแพทย์หลายประเทศขณะนี้กำลังมองย้อนไปว่าความรู้ที่บรรพบุรุษให้ไว้ว่าจะมีประโยชน์มาจนถึงปัจจุบัน ก็อาจจะนำกลับมาใช้ โดยที่นำมาปรับปรุงบางสิ่งบางอย่าง และตำราฤษีตัดตนมีมาตั้งแต่ก่อนตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมความรู้ที่มีตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยานำมาจารึกไว้เพราะเกรงว่าจะสูญหาย

จารีกวัตโพธิ์ได้เสนอขึ้นทะเบียนมรดกความทรงจำแห่งโลกมีจำนวน ๑,๔๔๐ ชิ้น โดยแบ่งเป็นความเรียงและบทกลอน เช่น จารีกรัชกาลที่ ๑

เรื่องสร้างวัดพระเชตุพนฯ จารึกเรื่องพระพุทธรูปบาท จารึกเรื่องนิทานสิบสองเหลี่ยม หรือนิทานอิหร่านราชธรรม จารึกโคลง ภาพคนต่างภาษา (ชาติพันธุ์วิทยา) จารึกเรื่องตำรายา จารึกเรื่องฤกษ์ดีดัดตน จารึกทำเนียบหัวเมืองขึ้นกรุงสยาม จารึกฉันทกฤชณาสนนึ่ง และจารึกตำราเพลงยาวกลบท เป็นต้น

คณะกรรมการว่าด้วยแผนงานมรดกความทรงจำแห่งโลกของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยยูเนสโก มีความเห็นชอบที่จะจัดงานสมโภชน์ในโอกาสที่จารึกวัดโพธิ์ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกความทรงจำแห่งโลกในทะเบียนนานาชาติในเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นเวลา ๑๐ วัน ๑๐ คืน

จารึกวัดโพธิ์

ความเรียง

หมวดประวัติศาสตร์

จารึกรัชกาลที่ ๑ เรื่องสร้างวัดพระเชตุพนฯ

จารึกรัชกาลที่ ๑ เรื่องพระธาตุนครนาน

รายการปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนฯ ถอดจากโคลงต้น

รายการแบ่งด้านปฏิสังขรณ์ ถอดจากโคลง

หมวดพระพุทธศาสนา

จารึกเรื่องพระสาวกเอกทัตตะ

จารึกเรื่องอุบาสกเอกทัตตะ

จารึกเรื่องอุบาสิกาเอกทัตตะ

จารึกเรื่องอสุภ ๑๐ และญาณ ๑๐

จารึกเรื่องฎีกาพาหุง

จารึกเรื่องพระพุทธรูปบาท

จารึกเรื่องธุดงค์ ๑๓

จารึกเรื่องชาดก ตอนนิทานกถา

จารึกเรื่องมหาวงศ์

จารึกเรื่องนiryกถา

จารึกเรื่องเปรตกถา

หมวดวรรณคดี

จารึกเรื่องนารายณ์ ๑๐ ปาง

และเรื่องเบ็องตันรามเกียรติ์

จารึกเรื่องสิบสองเหลี่ยม

หมวดทำเนียบ

ทำเนียบสมณศักดิ์

ทำเนียบหัวเมืองขึ้นกรุงสยาม

หมวดประเพณี

จารึกเรื่องเมืองมอญกวนข้าวทิพย์

จารึกเรื่องมหาสงกรานต์

จารึกวัฏระบวนแห่งลินพยุหยาตรา

ทางสถลมารค

จำพวกบทกลอนหมวดประวัติวัด

โคลงต้นเรื่องการปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนฯ

โคลงบอกด้านการปฏิสังขรณ์

หมวดวรรณคดี

จารึกตำราฉันทวรรณพฤติ

จารึกตำราฉันทมาตราพฤติ

จารึกตำราเพลงยาวกลบท

จารึกตำราโคลงกลบท

จารึกโคลงภาพเรื่องรามเกียรติ์

หมวดสุภาษิต

จารึกฉันทกฤชณาสนนึ่ง

จารึกฉันทพาลีสนนึ่ง

กำหนดการจัดงาน **ฉลองจารึกวัดโพธิ์เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก ๒๕๕๔** ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึง วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕ ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร ในงานฉลองจัดเป็นงานย้อนยุคในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เน้นเกี่ยวกับการอนุรักษ์จารึกวัดโพธิ์ ภูมิปัญญา และสรรพศาสตร์ของไทย รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยกิจกรรมจะประกอบด้วย พิธีกรรมทางศาสนา การประชุมสัมมนาวิชาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์จารึกวัดโพธิ์ การจัดนิทรรศการทางวิชาการ มหรสพและการละเล่นตามจารีงานฉลองวัดครั้งรัชกาลที่ ๑ และการแสดงในสมัยโบราณ การสาธิตการนวดของวัดโพธิ์และตลาดโบราณย้อนยุคสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์วัดโพธิ์ไปยังสื่อต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ ให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เรียนรู้อย่างทั่วถึง *

โครงการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการ กับประเทศสมาชิกยูเนสโก ประจำปี ๒๕๕๔

- ❖ ดุริยา อมตวิวัฒน์
- ❖ รัชนิทร์ พงศ์อุดม

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้จัดโครงการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการ กับประเทศสมาชิกยูเนสโก ประจำปี ๒๕๕๔ ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และประสบการณ์การทำงานระหว่างองค์กร ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศและเผยแพร่ด้านวัฒนธรรม ในปีนี้มีเจ้าหน้าที่จากสำนักเลขาธิการ จาก ๔ ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และรัฐสุลต่านโอมาน ดังนี้

During 6-15 June, 2011, the annual Exchange Programme 2011 included officers from the National Commissions of China, Japan, the Republic of Korea and Oman for UNESCO. The Thai National Commission for UNESCO, based in the Bureau of the International Cooperation, organized activities which would allow participants to build knowledge, understanding and exchange experiences on work practices in relation to UNESCO programmes. During the week long programme, the visiting officers paid a courtesy call on Ms. Churairat Sangboonnum, Secretary-General of the Thai National Commission for UNESCO; called at the UNESCO Bangkok office; were taken to Modern Nine TV, the Temple of the Emerald Buddha, Vimanmek Mansion in Bangkok; and had the opportunity to meet students and teachers at Udomdarunee School in Sukhothai province as well as tour this historic town and the surrounding area.

- * หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ** นักวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติการ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1. **Ms. Wang Xianjuan**
Academic Assistant
China National Working Committee for UNESCO Project on ESD
2. **Mr. Kenji Tamura**
Programme Officer
Japanese National Commission for UNESCO
3. **Mr. Yongbeum Kim**
Programme Specialist / Planning & Public Relations Team
Korean National Commission for UNESCO
4. **Mr. Sulaiman Al Mabsali**
International Relations Specialist / Science Division
Oman National Commission for UNESCO
5. **Ms. Wafa Haj Ahmed Al-Mahr**
International Relations Specialist / Science Division
Oman National Commission for UNESCO

ในโอกาสนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง ๕ คน ได้เข้าเยี่ยมชมคารวะนางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ พร้อมทั้งรับฟังการนำเสนอภาพรวมการทำงานของสำนักเลขาธิการฯ และแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานของสำนักเลขาธิการฯ ของประเทศผู้เข้าร่วมโครงการ

สำหรับกิจกรรมที่จัดขึ้นในปี ๒๕๕๔ ประกอบด้วย การเยี่ยมชมหน่วยงานต่างๆ ภายใต้กรอบงานทั้ง ๕ ด้านของยูเนสโก คือ ด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และด้านสื่อสารมวลชน เช่น สำนักเลขาธิการฯ สำนักงานยูเนสโกกรุงเทพฯ สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์และโรงเรียนอุดมดรุณี เป็นต้น สิ่งหนึ่งที่ประทับใจผู้เข้าร่วมโครงการในปีนี้เป็น การได้เยี่ยมชมเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยได้ชื่นชมความงดงามของศิลปะโบราณสถานและเมืองสุโขทัย การจัดโครงการในครั้งนี้ถือว่าได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นมากมาย ทั้งที่เกี่ยวกับงานภายใต้กรอบยูเนสโก และวิถีชีวิต รวมทั้งวัฒนธรรมของไทย ผู้เข้าร่วมฯ แต่ละประเทศได้เสนอให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารของสำนักเลขาธิการฯ ให้มากขึ้น และการสร้างเครือข่ายข้อมูล แลกเปลี่ยน และแบ่งปันแนวทางการดำเนินงานในหัวข้อต่างๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในหน่วยงานของตนเองต่อไป ✨

ไทย - เวียดนาม : ผนึกความร่วมมือมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ MOU

ชนิษฐา ห่านิรัตติศัย*

การประชุมคณะกรรมการร่วมด้านการศึกษาไทย - เวียดนาม ครั้งที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๔ เมษายน ๒๕๕๔ โดยมีคณะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ดร.สมบัติสุวรรณพิทักษ์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นางสุทธศรี วงษ์สมาน รองเลขาธิการสภาการศึกษา นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และนางดวงสมร คล่องสารา รองผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมด้วยผู้แทนหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - เวียดนาม ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านการศึกษา ครั้งที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

The second Joint Working Group Meeting between Thailand and Vietnam was conducted during 21 - 24 April, 2011 in Vietnam. The main purpose of the meeting was to report on progress made in the projects initiated since the last meeting and to propose new projects in accordance with the needs and interests of both countries in the areas of basic education, vocational education, higher education and non-formal education. The Thai delegation was headed by Dr. Sombat Suwanpitak, Deputy Permanent Secretary for Education, whilst the Vietnamese side was headed by Mr. Tran Ba Viet Dzung, Director-General of the International Cooperation Department, Ministry of Education and Training of Vietnam.

* หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือต่างประเทศระดับภูมิภาค สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

พิธีเปิดการประชุม

Mr. Tran Ba Viet Dzung อธิบดีกรมความร่วมมือต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้กล่าวต้อนรับคณะผู้แทนไทย และย้ำความร่วมมือด้านการศึกษากาย ได้กรอบบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่าง ไทย-เวียดนาม ในด้านการศึกษาระดับ

พื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ ความร่วมมือด้านการวิจัย และการฝึกอบรมครูและบุคลากรรวมทั้ง กล่าวแนะนำคณะผู้แทนฝ่ายเวียดนาม ทั้งนี้ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการไทย หัวหน้าคณะผู้แทนไทย ได้กล่าวขอบคุณ Mr. Tran Ba Viet Dzung และคณะ ที่ได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น พร้อมทั้งได้กล่าวย้ำความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามและไทยในฐานะหุ้นส่วนความร่วมมือด้านการศึกษาที่มีความใกล้ชิดภายใต้กรอบความร่วมมือทวิภาคี องค์การซีมีโอ และอาเซียน นอกจากนี้ได้กล่าวแสดงความยินดีและชื่นชมสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านการศึกษา รวมทั้งความสำเร็จของศูนย์ระดับภูมิภาค SEAMEO RETRAC และการจัดตั้งศูนย์ระดับภูมิภาคด้านการศึกษาดิจิทัลแห่งใหม่ของเวียดนามภายใต้กรอบการดำเนินงานของซีมีโอ

ที่ประชุมฯ ได้ร่วมกันหารือแนวทางความร่วมมือ ด้านการศึกษา ร่วมกันในประเด็นดังนี้

ความร่วมมือด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำเสนอการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ดังนี้

๑. โครงการด้านนวัตกรรมการศึกษาด้านการสอนวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างไทยและเวียดนาม

๑.๑ สำหรับโรงเรียนด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน

๑) การจัดการประชุมวิชาการและการประชุมเชิงปฏิบัติการปีตินานาชาติสำหรับครู และนักการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา

๒) การศึกษาเชิงลึกและการสังเกตการณ์ด้านการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในชั้นเรียนสำหรับครูและนักการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๓) การจัดทำวิทยาสตรและคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งในเชิงวิชาการและวัฒนธรรมระหว่างกัน

๔) การดำเนินความร่วมมือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน

๑.๒ สำหรับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง ภายใต้โครงการการเป็นศูนย์กลาง การศึกษาและโครงการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานโลก

- ๑) โครงการปฏิบัติร่วมที่มุ่งเน้นในด้านการบริหารจัดการสำหรับ นักการศึกษาระดับอาวุโส และครู
- ๒) การฝึกปฏิบัติด้านเทคนิคการสอนในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนสองภาษาของเวียดนามสำหรับครูไทย
- ๓) การศึกษาดูงานด้านการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์และการ จัดการด้านการเรียนรู้

๑.๓ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กอัจฉริยะ

- ๑) การจัดค่ายนักเรียนด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มี ผลสัมฤทธิ์การเรียนสูง
- ๒) การพัฒนาวิชาชีฟให้แก่ครูและนักการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์
- ๓) การจัดประชุมวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเยาวชน
- ๔) โครงการทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนแลกเปลี่ยน

ฝ่ายเวียดนามได้พิจารณาและตกลงในหลักการที่จะมีความร่วมมือในด้านดังกล่าวกับ ฝ่ายไทย ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะได้ร่วมกันหารือเกี่ยวกับแผนการดำเนินกิจกรรมในรายละเอียดต่อไป

๒. โครงการการศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบที่จะดำเนินความร่วมมือระหว่างกันในการจัดการสัมมนาและประชุม วิชาการสำหรับครูและผู้บริหารการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีด้วย การจัดค่ายเยาวชนไทยและเวียดนาม

๓. นโยบายด้านภาษา

๓.๑ โครงการวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริม การศึกษา

ด้านภาษาต่างประเทศในประเทศอาเซียน จะเริ่มดำเนินการในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยเวียดนามจะส่งนักวิจัย รวมทั้งผู้บริหารเชิงนโยบายมาร่วมดำเนินการ

๓.๒ การแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทย และเวียดนาม

ความร่วมมือด้านการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ นำเสนอโครงการความร่วมมือด้านการ อุดมศึกษาระหว่างไทยและเวียดนาม ดังนี้

- ๑) ความร่วมมือระหว่างสถาบันด้านวิทยาลัย ชุมชน
- ๒) การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่าง มหาวิทยาลัย
- ๓) การปฏิรูปการศึกษาด้านการ วิจัยและพัฒนา โดยฝ่ายเวียดนามได้พิจารณา ข้อเสนอของฝ่ายไทยและเห็นชอบในหลักการ ที่จะมีความร่วมมือกับฝ่ายไทยในการส่งครู เวียดนามจำนวน ๒๗ คน เพื่อสอนภาษา เวียดนามในมหาวิทยาลัยของไทย จำนวน ๒๖ แห่ง

ความร่วมมือด้านการวิจัย

ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้นำเสนอโครงการจัดการประชุมวิชาการ ร่วมด้านการวิจัยทางการศึกษาระหว่าง ไทย- เวียดนาม ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ซึ่งทั้งสองฝ่าย ตกลงร่วมกันที่จะจัดการประชุมดังกล่าว โดย สลับกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมฯ ฝ่ายละ ๒ ครั้ง สำหรับผู้เข้าประชุมฯ ได้แก่ นักวิจัย จากประเทศไทยและเวียดนาม ประเทศละ ๓๐ คน รวม ๖๐ คน นอกจากนี้ จะเชิญนักวิจัยจาก ประเทศในอาเซียนเข้าร่วมการประชุมด้วย

ความร่วมมือด้านการอาชีวศึกษา

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาได้เสนอโครงการความร่วมมือ ด้านอาชีวศึกษากับฝ่ายเวียดนาม ประกอบด้วย

- ๑) การศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ด้านการอาชีวศึกษา
- ๒) โครงการ แลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาครูอาชีวศึกษา และ
- ๓) โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนอาชีวศึกษา ในด้านอาชีวศึกษา วัฒนธรรมและการบริการ ชุมชน โดยฝ่ายเวียดนามได้ตกลงในหลักการ ที่จะมีความร่วมมือกับฝ่ายไทย อย่างไรก็ตาม ฝ่ายเวียดนามได้เสนอให้มีการรวมโครงการ ดังกล่าวจาก ๓ โครงการ เป็น ๑ โครงการ และ ให้มีการหารือในรายละเอียดร่วมกันต่อไป นอกจากนี้ ฝ่ายเวียดนามได้เสนอที่จะมีความ ร่วมมือด้านการอาชีวศึกษากับฝ่ายไทย ดังนี้
- ๑) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนา ครู การพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตร ด้านอาชีวะมาตรฐานวิชาชีพ การอบรมผู้บริหาร

ในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๒) การจัดประชุมสัมมนาให้แก่ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาในด้านวิชาชีพ ในสาขาที่ฝ่ายไทยมีความชำนาญการ เช่น การท่องเที่ยว การเกษตร การดูแลสุขภาพ การทำอาหาร ๓) การจัดการศึกษาดูงานให้แก่ครูและนักเรียนด้านการอาชีวศึกษา ๔) การรับรองคุณวุฒิการอาชีวศึกษาระหว่างไทย เวียดนาม และประเทศอาเซียน ทั้งนี้ฝ่ายไทยจะพิจารณาและหารือร่วมกันในรายละเอียดต่อไป

ความร่วมมือด้านการศึกษานอกระบบ

ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้นำเสนอโครงการต่อเนื่องระหว่างไทยและเวียดนาม โดยเฉพาะความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนโรงเรียนของประเทศไทยให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามที่เวียดนามมีประสบการณ์ในการเปลี่ยนแปลงโรงเรียน ๑๕ - ๑๖ แห่งของเวียดนาม ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันหารือเกี่ยวกับความร่วมมือดังกล่าว และตกลงที่จะมีการดำเนินความร่วมมือระหว่างกัน ดังนี้ ๑) การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยการส่งเสริมกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ๒) การเสริมสร้างศักยภาพสำหรับครูและการค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

ความร่วมมือด้านการพัฒนาครูและผู้บริหารการศึกษา

ฝ่ายไทยได้นำเสนอโครงการพัฒนาครู

และผู้บริหารการศึกษาเพื่อให้มีทักษะที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ และการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ สำหรับปี ๒๕๕๔ สถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาครู คณาจารย์และผู้บริหารการศึกษา จะจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารการศึกษาของไทยและอาเซียน รวม ๓๐ คน จากประเทศไทย ๒๐ คน และผู้บริหารการศึกษาในอาเซียนประเทศละ ๑ คน ในทักษะภาษาอังกฤษ ICT และภาวะผู้นำ เป็นเวลา ๑๕ วัน โดยฝ่ายไทยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในประเทศ และผู้บริหารจากประเทศในอาเซียนรวมทั้งเวียดนามรับผิดชอบค่าเดินทางระหว่างประเทศ โดยฝ่ายเวียดนามให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าว และได้ขอให้ฝ่ายไทยพิจารณาเพิ่มระยะเวลาการจัดฝึกอบรมจากเดิม ๑๕ วัน เนื่องจากกรอบภาษาอังกฤษ และ ICT จำเป็นต้องใช้ระยะที่เหมาะสมในการจัดฝึกอบรม และพิจารณาเพิ่มจำนวนผู้ฝึกอบรมจากประเทศในอาเซียนให้มากขึ้นแทนจากเดิมประเทศละ ๑ คน

การศึกษาดูงานด้านการศึกษาในเวียดนาม

คณะผู้แทนไทยได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของเวียดนาม ดังนี้

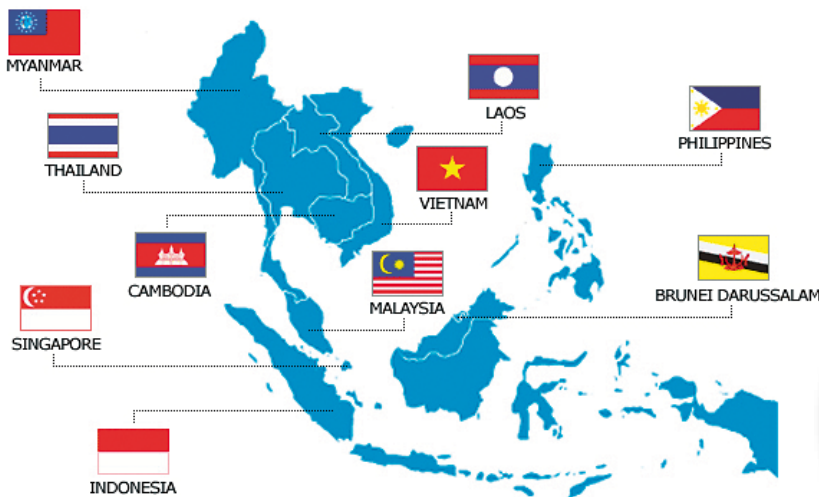
๑. การเยี่ยมชมกิจการโรงเรียนมัธยมศึกษา Hon Gai Upper Secondary School ที่เมืองฮาลอง

จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

และตอนปลายให้แก่ประชาชนในอำเภอ กวาง Ninh ปัจจุบันมีนักเรียนประมาณ ๑,๘๐๐ คน และครู ๑๕๓ คน นักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๕ - ๒๐ เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเยี่ยม นักเรียนจำนวนร้อยละ ๙๕ สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในขณะที่นักเรียนร้อยละ ๘๒ สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาดูงานดังกล่าว โรงเรียนมัธยมศึกษา Hon Gai ได้เสนอที่จะมีความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของไทย ในโครงการแลกเปลี่ยนครู โดยสนใจที่จะส่งครูมาสอนในประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนไทยและเวียดนาม และโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน ในลักษณะการจัดค่ายฤดูร้อนนักเรียน โดยยินดีที่จะจัดส่งนักเรียนของโรงเรียนมาเข้าร่วมโครงการภายใต้การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน

๒. การศึกษาดูงานด้านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน GAO Xanh

จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งอยู่ในอำเภอ Gao Xanh มีชุมชนทั้งสิ้น ๑๓๑ ชุมชน ประชากรรวม ๑๗,๐๐๐ คน ปัจจุบันศูนย์ดังกล่าวให้การฝึกอบรมในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาผู้ใหญ่ มีการจัดอบรมสำหรับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งผู้ประกอบการอาชีพประมง และผู้พิการ นโยบายการจัดการเรียนการสอน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน Gao Xanh จัดการเรียนการสอนทั้งในพื้นที่ปกติ พื้นที่เชิงภูเขา และพื้นที่ทางทะเล แต่มีความโดดเด่นในการจัดการสอนศึกษาในพื้นที่ทางทะเล โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกับสำนักงานที่ตั้งอำเภอ การจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ ประกอบด้วย การอบรมด้าน ICT ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ด้านดนตรีและกีฬา ด้านการประกอบธุรกิจ โดยมีการเชิญอาจารย์สอนเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยมาสอนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้แก่ชุมชน รวมทั้งการสอนให้ประชาชนรู้จักการดูแลสุขภาพ การสอนวิชากฎหมาย ทำให้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนและเวียดนามลดลง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน Gao Xanh ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจนักเรียนและครู โดยนักเรียนจะได้รับมอบรางวัลทุนเรียนดี สำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นจะได้รับประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติด้วย ✨

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิพากษ์แผนยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ชนิงสุา ห้านริตตี้*

On 31 May, 2011, the Bureau of International Cooperation, under the Office of the Permanent Secretary hosted a one day, inter agency workshop to review the educational strategies for moving forward to the ASEAN Community in 2015. The event was presided over by Ms. Churairat Sangboonnum, Deputy Permanent Secretary for Education. The 170 participants were divided into the following 3 sub-groups and invited to comment on different aspects of the draft strategy document. The first group focused on the dissemination of knowledge, information and promotion of good attitudes on ASEAN. The second group considered skills development to prepare people, particularly Thai youth, for the establishment of the ASEAN Community. The third group considered the development of educational standards in order to facilitate the mobility of students, teachers and faculty staff as well as ASEAN Mutual Recognition Arrangement.

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิพากษ์แผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี ๒๕๕๘ ของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมรอยัล ริเวอร์ กรุงเทพฯ โดยมีผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาในกรอบความร่วมมืออาเซียนทั้งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุมประมาณ ๑๗๐ คน ดังสรุปสาระการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ดังนี้

พิธีเปิดการประชุม

เปิดการประชุมโดยนางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กล่าวถึงการดำเนินความร่วมมือด้านการศึกษา ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ว่าในช่วงแรกจุดมุ่งหมายของอาเซียนคือความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง และขยายไปยังความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม ต่อมาผู้นำอาเซียนให้การรับรองปฏิญญาชะอำ หัวหิน ว่าด้วยความร่วมมือทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ซึ่งมีสาระสำคัญในการใช้การศึกษาเป็นกลไก

* หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือต่างประเทศระดับภูมิภาค สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนทั้งสามเสาหลัก และกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเพื่อรองรับการดำเนินการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ ของประเทศไทย การประชุมเชิงปฏิบัติการในวันนี้จึงจะเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปรับปรุงร่างแผนยุทธศาสตร์ให้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

การนำเสนอภาพรวมของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี ๒๕๕๘ ของประเทศไทย

นางชนิษฐา ห้านิวัติชัย หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือต่างประเทศระดับภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงกฎบัตรอาเซียนที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เตรียมความพร้อมของประชาชนไทยโดยใช้กลไกการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียน พร้อมทั้งได้กำหนดนโยบายการดำเนินโครงการและ

กิจกรรมด้านการศึกษาในระดับชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายการสร้างประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ที่ได้อ้างอิงจากเอกสารสำคัญ ได้แก่ กฎบัตรอาเซียน แผนงานจัดตั้งประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ปฏิญญาชะอำหัวหินว่าด้วยการศึกษา และแผน ๕ ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน นโยบายทั้ง ๕ ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ (๑) การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน (๒) การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (๓) การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน (๔) การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ (๕) การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยในปัจจุบันสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ยกย่องยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ และได้ผ่านความเห็นชอบของผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในเบื้องต้นแล้ว การประชุมฯ ครั้งนี้ เป็นการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมการประชุมไปปรับแก้ไขร่าง เพื่อจัดทำร่างยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ฉบับสมบูรณ์

การวิพากษ์แผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ ของประเทศไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยมี ดร. ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการวิพากษ์ได้เสนอให้วิทยากรทั้ง ๓ ท่าน อภิปรายใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเหมาะสม หรือมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร
๒. ส่วนใดบ้างของแผนยุทธศาสตร์ที่จะมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติม

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อให้คณะทำงานปรับปรุงแก้ไขแผนนี้

นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาการศึกษาสู่ประเทศอาเซียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้แนวทางสู่แผนปฏิบัติ ดังนี้

การปฏิรูปการศึกษารอบที่ ๒ ของประเทศไทย ไม่ควรมองเฉพาะประเทศไทย แต่ควรมองทั้งโลกด้วย โดยยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะที่สอดคล้องความต้องการของศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเป็นทักษะ ๔ อย่างที่จำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การมีความคิดในเชิงวิเคราะห์ การให้ความร่วมมือ การมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร และการมีความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาศาสตร์ ล้วนมีความสำคัญเช่นกัน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษารอบที่ ๒ กระทรวงศึกษาธิการไม่ควรเป็นหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบ กรมประชาสัมพันธ์ต้องช่วยคิดวิธีที่จะสามารถพัฒนาคนในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ด้วย

ควรมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้แก่ทุกจังหวัด ตั้งแต่ระดับประชาชน ข้าราชการ ไปจนถึงผู้ว่าราชการจังหวัด โดยภายในปี ๒๕๕๘ ข้าราชการทุกกระทรวงต้องรู้เรื่องอาเซียน ประโยชน์ที่จะได้รับจากอาเซียนและสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

รศ.ดร.พินิติ รตะนานุกูล รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้เสนอในประเด็น ดังนี้

กำเนิดอาเซียน เหตุผลแรกในการก่อตั้งประชาคมอาเซียน คือ ความมั่นคงทางการเมือง โดยดูตัวอย่างรูปแบบการรวมตัวของกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) ที่มีการรวมตัวกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในเชิงการเมือง และเศรษฐกิจ

การศึกษาในกรอบอาเซียนมีการประชุมประเด็นอย่างจริงจังในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๕ ที่อำเภอชะอำ - หัวหิน ประเทศไทย โดยผู้นำได้ให้การรับรองปฏิญญาชะอำ - หัวหินด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งเพื่อบรรลุเป้าหมายประชาคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน

ปัญหาการศึกษาของประเทศไทยควรเน้นในเรื่องของความเชื่อมโยงการศึกษาในแต่ละระดับ แผนยุทธศาสตร์การศึกษาของไทยควรให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ โดยควรกำหนดแนวทางการพัฒนาเยาวชนให้ชัดเจน

รศ.ดร.พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพัฒนามนุษย์และย้ายถิ่น วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวในประเด็น ดังนี้

ประเทศไทยกำหนดท่าทีและตำแหน่งยุทธศาสตร์ของประเทศให้ชัดเจน และควรดำเนินบทบาทเชิงรุกในอาเซียน

นโยบายที่ ๑ ของแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ควรกำหนดแนวทางในอนาคตด้วย และควรมีการเชื่อมโยงนโยบายที่ ๑ และนโยบายที่ ๔ ของแผนยุทธศาสตร์เข้าด้วยกัน

ควรมีการบรรจุกิจกรรมของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เข้าไว้ในแผนนี้ได้ การปรับตัวที่สำคัญของไทย คือ คุณภาพการศึกษา ซึ่งควรมีกลไกความร่วมมือด้านการศึกษาในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ

การประชุมกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายให้ข้อเสนอแนะต่อร่างแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ ของประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน

วิทยากรนำการประชุมกลุ่มคือ ดร.วรัญพพร แสงนภาพร ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

วิสัยทัศน์ การศึกษานำไทยก้าวไกลสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี ๒๕๕๘

พันธกิจ

๑. สร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือด้านการศึกษาทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ ในการเผยแพร่ความรู้ สร้างเจตคติที่ดี และตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันภายในปี ๒๕๕๘

๒. กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ระดับสากล เพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะประชาชนไทยให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และการศึกษาไทยพร้อมรองรับการเปิดเสรีการศึกษาภายในปี ๒๕๕๘

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะเยาวชนประชาชนไทยให้สามารถแข่งขันในระดับสากล และพร้อมเป็นเยาวชนผู้นำในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของประชาคมอาเซียนในอนาคต

วัตถุประสงค์

๑. การศึกษาสามารถสร้างความรู้ ความตระหนัก เจตคติ และค่านิยมที่ดีในการเป็นประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันให้แก่ประชาชน

๒. การศึกษาสามารถสร้างประชาชนไทยให้มีทักษะ ศักยภาพและสมรรถนะที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ และตลาดแรงงานในอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘

๓. การศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะเยาวชนประชาชนไทยให้พร้อมเป็นผู้นำในการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองของประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ครอบคลุมกรอบและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะเยาวชนไทยและประชาชนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ระยะเวลา ๑ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ และระยะเวลา ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘

กลุ่มที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และการพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

วิทยากรนำการประชุมกลุ่มคือ นางสาวอุษณีย์ วัฒนพันธ์ รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

วิสัยทัศน์

๑. การศึกษาพัฒนาศักยภาพประชาชนไทยให้มีประสิทธิภาพในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘

๒. การศึกษาชาติไทยก้าวไกลสู่อาเซียน

๓. การศึกษาก้าวไกลนานาชาติไทยสู่อาเซียน

พันธกิจ

๑. สร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือด้านการศึกษาทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติในการเผยแพร่ความรู้ สร้างเจตคติที่ดี และตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันภายในปี ๒๕๕๘

๒. กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยทั้งในและนอกระบบให้มีมาตรฐานและคุณภาพระดับสากล เพื่อพัฒนาศักยภาพประชาชนไทยให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและการศึกษาไทยพร้อมรองรับการเปิดเสรีการศึกษาภายในปี ๒๕๕๘

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนและการดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนเยาวชนไทยให้สามารถร่วมมือและแข่งขันในระดับสากล และพร้อมเป็นเยาวชนผู้นำในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของอาเซียนในอนาคต

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างความรู้ เจตคติ และค่านิยมที่ดีในการเป็นประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันให้แก่ประชาชนไทย
๒. เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างประชาชนไทยให้มีทักษะและศักยภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘
๓. เพื่อให้การศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยให้พร้อมเป็นผู้นำในการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองของอาเซียน

ขอบเขตของแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ ครอบคลุมกรอบและแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อให้ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนไทยและประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ระยะเวลา ๑ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ และระยะเวลา ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

กลุ่มที่ ๓ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครู อาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน และการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วิทยากรนำการประชุมกลุ่มคือ ดร.สุณีย์ จุไรสินธุ์ นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. กำหนดนโยบายให้ภาษาอังกฤษเป็นวาระแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น ในครอบครัว สื่อ ภาพยนตร์
๒. ควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนตามแนวตะเข็บชายแดนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัยเปิด
๓. ควรมีการนำโครงการ/กิจกรรม/องค์ความรู้ที่หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการเรื่องอาเซียนอยู่แล้วมาบรรจุไว้แผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของประเทศไทยในรูปแบบ stocktaking ด้วย
๔. ควรมีการศึกษาหลักสูตรที่ประสบความสำเร็จในประเทศอาเซียน เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และนำมาปรับใช้
๕. ควรมีการต่อยอดกิจกรรมที่องค์การระหว่างประเทศดำเนินการอยู่ในด้านเตรียมการเคลื่อนย้ายนักศึกษาข้ามพรมแดน เช่น ศูนย์ซีมีโอ RIHED ดำเนินการเรื่องโครงการ M-I-T และ AUN ดำเนินโครงการประกันคุณภาพการศึกษา (QA)
๖. ควรให้ความสำคัญกับประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในอาเซียนบูรณาการอยู่ในแผนปฏิบัติการด้วย เช่น ความร่วมมือในเรื่องการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถาบันการศึกษา เป็นต้น
๗. ควรมีการนำเสนอโครงการ/กิจกรรมที่สามารถดำเนินการสู่การปฏิบัติ มากกว่าการนำเสนอโครงการ/กิจกรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรม และควรกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินงานตามแผนงานในแต่ละปีตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘
๘. ควรมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ที่มีลักษณะการดำเนินงานแบบ cluster ที่มีบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงาน/สถาบันที่ดำเนินการเรื่องอาเซียน
๙. ควรมีการจัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งการเชื่อมโยงความรู้ในทุกระดับหลักสูตรการศึกษา นับตั้งแต่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อุดมศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษาตลอดชีวิต เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนทุกระดับ
๑๐. แผนยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยยังขาดโครงการและกิจกรรมที่ดำเนินงานด้านการศึกษาอยู่หลายหน่วยงาน ที่ประชุมฯ ได้ขอให้หน่วยงานต่างๆ ให้ความร่วมมือในการจัดส่งโครงการฯ ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อบรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการด้วย ✨

การประชุมคณะทำงานร่วม ด้านการศึกษาไทย - นิวซีแลนด์

สมทรง งามวงศ์*

จิตรลดา จันทร์แถม**

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาว จุไรรัตน์ แสงบุญนำ) ได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นหัวหน้าคณะ ผู้แทนไทยนำคณะฯ เดินทางไปเข้าร่วมประชุม คณะทำงานร่วมด้านการศึกษาไทย-นิวซีแลนด์ (Thai-New Zealand Joint Working Group Meeting) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการนิวซีแลนด์ เป็นเจ้าภาพจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล กรุงเทพมหานคร ประเทศนิวซีแลนด์ การประชุมคณะทำงานร่วมด้านการศึกษา ไทย-นิวซีแลนด์ เป็นการประชุมระดับปลัด กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการลงนามในบันทึกความตกลงด้านการ ศึกษาไทย - นิวซีแลนด์ เมื่อเดือนมิถุนายน

๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น กลไกในการแสวงหาความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ กระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน สำหรับฝ่ายนิวซีแลนด์นั้นมี Ms. Karen Sewell ตำแหน่ง Secretary for Education and Chief Executive of the Ministry of Education เป็นหัวหน้าคณะ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเจรจาหารือในบรรยากาศของมิตรภาพและ ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

ประเด็นสำคัญของการหารือใน ระหว่างการประชุมคณะทำงานร่วม ด้านการศึกษาไทย - นิวซีแลนด์ มีดังนี้

The Ministry of Education, New Zealand hosted the second Thailand - New Zealand Joint Working Group Meeting on Education from 15-17 June 2011 to follow up on activities launched and to explore next steps under the MOU on educational cooperation signed in November 2007. Included on the meeting agenda were early childhood education, English language teaching and learning, qualifications recognition in secondary education, the cooperation in higher education and vocational education. The Thai delegation was headed by Ms. Churairat Sangboonnum, Deputy Permanent Secretary for Education, whilst the New Zealand delegation was headed by Ms. Karen Sewell, Secretary for Education and Chief Executive of the Ministry of Education.

* หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือต่างประเทศระดับนานาชาติ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

** นักวิเคราะห์สัมพันธ์ ข้าราชการ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑. การศึกษาระดับก่อนวัยเรียน (Early Childhood Education)

๑.๑ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เสนอขอผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ด้านเด็กปฐมวัย เพื่อไปอบรมให้แก่ครูต้นแบบของไทยจำนวน ๒ รุ่น รุ่นละ ๑ คน โดย สสวท. จะรับผิดชอบค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าประกัน นอกจากนี้ ได้เสนอโครงการแลกเปลี่ยนนักวิชาการด้านการผลิตสื่อปฐมวัย และการจัดทำหลักสูตรเด็กปฐมวัย

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เสนอโครงการแลกเปลี่ยนนักวิชาการด้านการสอนและสื่อการเรียนการสอน

๒. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English language teaching and learning)

ฝ่ายไทยแจ้งให้ฝ่ายนิวซีแลนด์ทราบเกี่ยวกับความต้องการที่จะยกระดับการเรียนรู้

ภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย ตามเป้าหมายของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งขณะนี้ มีโครงการพัฒนาศักยภาพของครูภาษาอังกฤษ และโครงการที่กระทรวงการต่างประเทศจะแสวงหาความร่วมมือจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก รวมทั้งนิวซีแลนด์ เพื่อจัดส่งครูไปช่วยสอนในโรงเรียนของไทย พร้อมกันนี้ ฝ่ายไทยได้เสนอประเด็นที่จะเสนอความร่วมมือกับนิวซีแลนด์ ดังนี้

๒.๑ แจ้งให้ฝ่ายนิวซีแลนด์ทราบเกี่ยวกับข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการที่จะประชาสัมพันธ์การเปิดรับสมัครครูจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักเพื่อไปสอนในโรงเรียนของไทย โดยมีคำตอบแทนที่เหมาะสมและเชิญชวนให้นักศึกษานิวซีแลนด์ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาเพื่อไปหาประสบการณ์การสอนในประเทศไทยซึ่งจะดำเนินการผ่านสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวลลิงตัน ในโอกาสต่อไป

๒.๒ เสนอโครงการ Partner School หรือ Sister School เพื่อให้สถานศึกษาทั้งสองฝ่ายมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เรียน ซึ่งในระยะ

เริ่มแรกอาจจะเป็นการติดต่อทางอินเทอร์เน็ต หรือช่องทางเว็บไซต์ที่จะติดต่อกันได้ก่อน

๓. การเทียบวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ทั้งสองฝ่ายได้หารือเกี่ยวกับการพิจารณารายละเอียดของการเทียบวุฒิการศึกษาของนักศึกษาไทยที่มาศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของนิวซีแลนด์ เพื่อจะนำกลับไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของไทยซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบของฝ่ายนิวซีแลนด์ ได้แก่ New Zealand Qualifications Authority และหน่วยงานที่รับผิดชอบของไทย ได้แก่ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. ในการนี้ฝ่ายนิวซีแลนด์ประสงค์จะเชิญผู้แทนฝ่ายไทยไปศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาและการออกเอกสารรับรองวุฒิการศึกษาของนิวซีแลนด์เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ฝ่ายไทย

๔. ความร่วมมือด้านอุดมศึกษา

ทั้งสองฝ่ายได้หารือเกี่ยวกับข้อมูลความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งนิวซีแลนด์มีสถาบันอุดมศึกษาอยู่ ๘ แห่ง และมหาวิทยาลัยของนิวซีแลนด์บางแห่งได้จัดทำบันทึกความตกลง (MOU) กับมหาวิทยาลัยของไทยหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยโอ๊คแลนด์ มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย เป็นต้น ในการนี้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เสนอให้มีการจัดทำหลักสูตรร่วม (Joint Degree) ระหว่างมหาวิทยาลัยของไทยกับนิวซีแลนด์ให้มากขึ้น

๕. ความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา

ฝ่ายไทยได้นำเสนอนโยบายด้านอาชีวศึกษาของไทยที่ต้องการเพิ่มจำนวนนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้มากขึ้น โดยการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาและส่งเสริมให้นักศึกษามีรายได้ระหว่างเรียน รวมทั้งการแสวงหาสถานฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ทันทีที่สำเร็จการศึกษา ดังนั้น จึงเสนอที่จะแสวงหาความร่วมมือกับนิวซีแลนด์ในการฝึกงานของนักศึกษาไทย

ซึ่งจะเน้นไปที่สาขา Farming และพืชสวน ในการนี้ ฝ่ายนิวซีแลนด์แจ้งให้ทราบว่ารัฐบาลได้ตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาคือ Trades Academy และ Youth Guarantee เพื่อทำหน้าที่จัดการฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษาให้แก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ไม่สามารถเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ รวมทั้งจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่ต้องการประสบการณ์เพิ่มเติม โดยจะเชื่อมโยงไปยังสถานประกอบการด้วย

สำหรับข้อเสนอของฝ่ายไทยทุกประเด็น ฝ่ายนิวซีแลนด์ยินดีรับที่จะพิจารณา พร้อมกันนี้จะได้จัดให้มีการประสานรายละเอียดระหว่างกันต่อไป

การศึกษาดูงาน

คณะผู้แทนไทยได้ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาของนิวซีแลนด์ ๓ หน่วยงาน ดังนี้

ระดับประเทศของนิวซีแลนด์ สำหรับผลสอบนี้เป็นที่ยอมรับในการพิจารณาเข้ามหาวิทยาลัยในนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และประเทศอื่นๆ

๓.๒ วิทยาลัย Wellington Trades Academy เป็นวิทยาลัยที่เปิดสอนทางด้านวิชาชีพ และเทคโนโลยีของรัฐบาล จัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกอบรมวิชาชีพฟรีสำหรับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้น Year 12 ที่มีเป้าหมายชัดเจนในการประกอบอาชีพในอนาคต เมื่อสำเร็จการศึกษานักเรียนจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัย พร้อมกับประกาศนียบัตรคุณวุฒิการศึกษาระดับมัธยม NCEA level 2 ซึ่งนักเรียนสามารถฝึกงานในสถานประกอบการตามสาขาที่เรียน หรือศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษาในระดับที่สูงขึ้น วิทยาลัยได้เปิดสอนในสาขาวิชาชีพต่างๆ เช่น วิศวกรรมเครื่องจักร การก่อสร้าง การออกแบบ และเทคโนโลยียานยนต์ เป็นต้น วิทยาลัย Wellington Trades Academy เป็น

เทคโนโลยีใหม่ๆ สามารถแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ ตามความต้องการของนายจ้าง

๓.๓ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีไอ๊คแลนด์ (Auckland University of Technology - AUT) ได้จัดตั้งขึ้นในปี ๒๐๐๐ เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีอายุน้อยที่สุดในบรรดามหาวิทยาลัยของนิวซีแลนด์ ทั้ง ๘ แห่ง ในแต่ละปีมีนักศึกษามากกว่า ๒๕,๐๐๐ คน รวมทั้งนักศึกษาต่างชาติมากกว่า ๔,๐๐๐ คน ที่มาจาก ๘๕ ประเทศ สมัครเข้าเรียนในคณะต่างๆ เช่น การศึกษา ภาษาและสังคมศาสตร์ ธุรกิจ คอมพิวเตอร์ วิศวกรรม กฎหมาย เป็นต้น มหาวิทยาลัยไอ๊คแลนด์เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ นอกจากนี้ ยังได้รับการยอมรับในด้านการพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอีกด้วย

๓.๑ โรงเรียน Wellington College เป็นโรงเรียนมัธยมชายล้วนของรัฐบาล เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น Year 9 ถึง Year 13 มุ่งเน้นเรื่องวิชาการ การกีฬา สังคม และวัฒนธรรม โดยเนื้อหาการเรียนการสอนจะเน้นการเตรียมศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักเรียนต่างชาติจะต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่เรียกว่า ESOL เพื่อช่วยปรับพื้นฐานและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ Wellington College ใช้หลักสูตรการเรียนการสอนของ The New Zealand National Certificate of Education Achievement (NCEA) คือ การสอบคัดเลือก

ส่วนหนึ่งของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเวลลิงตัน (WelTec) ซึ่งเป็นสถาบันที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่ออบรมด้านทักษะวิชาชีพ มีการจัดหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมนักศึกษาให้ได้ทักษะทางอาชีพที่ต้องการ นักศึกษาจะได้รับโอกาสในการฝึกงานซึ่งทำให้ได้รับการตอบรับจากสถานประกอบการเป็นอย่างดี นอกจากนี้ WelTec ยังมีโครงการ Youth Guarantee ซึ่งเป็นการจัดเรียนฟรีสำหรับนักเรียนชาวนิวซีแลนด์อายุระหว่าง ๑๖-๑๗ ปีที่ประสงค์เรียนทักษะวิชาชีพแต่ไม่ประสงค์จะเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยโครงการจะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ รู้จัก

ในโอกาสเดียวกันนี้ คณะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการได้เข้าเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูต กรุงเวลลิงตัน (นายณภดล เทพพิทักษ์) เพื่อรับฟังข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเจรจาหรือของฝ่ายไทย โดยเฉพาะประเด็นการแสวงหาครูชาวต่างชาติจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก เพื่อจะมาสอนในโรงเรียนของไทยตามนโยบายของรัฐบาล *

การประชุมคณะทำงานเพื่อ ความร่วมมือไทย - มณฑลกว่างตุง ครั้งที่ ๒

สมทรง งามวงษ์*

เมื่อวันที่ ๒๖ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา นายไพศาล วิศาลาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมประชุมคณะทำงานเพื่อความร่วมมือไทย - มณฑลกว่างตุง ครั้งที่ ๒ ณ นครกว่างโจว มณฑลกว่างตุง สาธารณรัฐประชาชนจีน

การประชุมคณะทำงานเพื่อความร่วมมือไทย-มณฑลกว่างตุง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศไทยกับมณฑลกว่างตุง ซึ่งประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งแรกเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓ สำหรับการประชุมครั้งนี้ นายธีรกุล นิยม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทย โดยมีผู้แทน

The Second Thailand-Guangdong Working Group Meeting took place in Guangzhou, Guangdong Province, China during 26 - 29 June, 2011. The main purpose of the June meeting was to enhance cooperation between Thailand and Guangdong province across eight main areas: trade, SME investment, agriculture, tourism, culture, education, sister cities and social responsibility. With regard to cooperation on education, the two parties agreed to extend the Agreement on Mutual Recognition of Academic Degrees in Higher Education. The development of cooperation on co-research projects between universities, establishment of Thai and Chinese Studies

centers in educational institutions and exchange programs among students and teachers were also discussed. On this occasion, the Thai delegation had the opportunity to visit the Thai Studies Center at Guangwei University, which has conducted Thai language courses since 2009, and paved the way for future cooperation with a number of Thailand's universities.

* หัวหน้ากลุ่มความร่วมมือต่างประเทศระดับนานาชาติ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมประชุมด้วย ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กรมศุลกากร สำนักงาน BOI สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกงสุลใหญ่ประจำนครกว่างโจว ส่วนฝ่ายจีนมี Ms. Zhao Yufang รองผู้อำนวยการกงสุลต่างประเทศเป็นประธาน สำหรับประเด็นที่หารือในการประชุมมี ๘ หัวข้อ ได้แก่ การค้า การลงทุนและ SME การเกษตร การศึกษาและวัฒนธรรม การท่องเที่ยว ความร่วมมือเมืองพี่เมืองน้อง สาธารณสุข และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งในส่วนของความร่วมมือด้านการศึกษา ทั้งสองฝ่ายได้แสดงความยินดีต่อการดำเนินการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการศึกษาในปีที่ผ่านมา รวมทั้งการต่ออายุความตกลงว่าด้วยการรับรองคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมรากฐานของความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนให้เข้มแข็งมากขึ้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมการทำความร่วมมือวิจัยร่วมระหว่างมหาวิทยาลัย การพัฒนาศูนย์ไทยศึกษาและจีนศึกษาในสถาบันการศึกษา ตลอดจนการสอนภาษาร่วมกัน ในการนี้ฝ่ายไทยได้เสนอที่จะเชิญเจ้าหน้าที่ของจีน ๑ คน นักศึกษา ๓ คน มาเข้ารับการศึกษาลักสูตรภาษาไทยเป็นเวลา ๑ เดือน และฝ่ายจีนเสนอที่จะจัดอบรมภาษาจีนให้แก่ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย รวมทั้งส่งครูมาสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นประจำทุกปี

ภายหลังการประชุม คณะผู้แทนไทยได้เยี่ยมชมศูนย์ไทยศึกษาของมหาวิทยาลัยภาษา

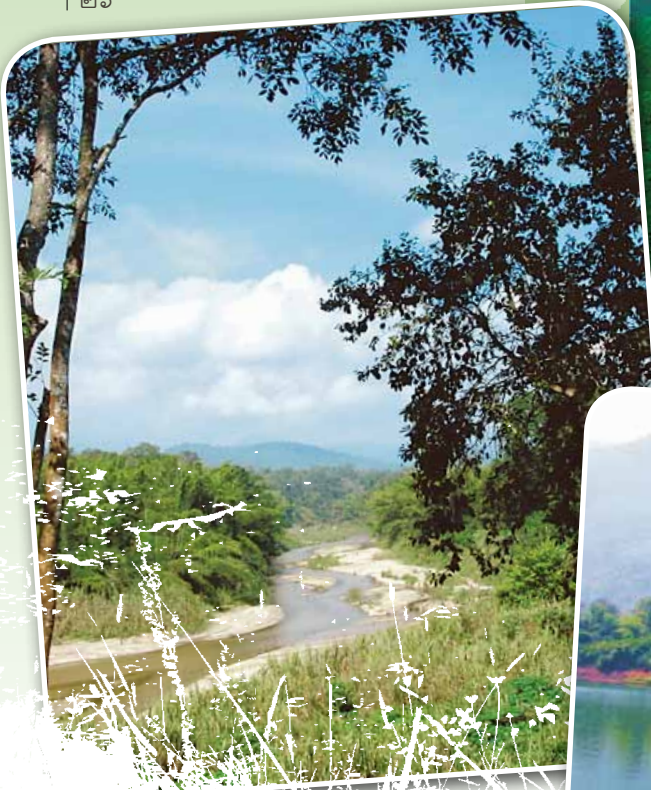
และการค้าต่างประเทศของมณฑลกว่างตุง (มหาวิทยาลัยกว่างว๋าย) ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๓๑ และเปิดภาควิชาภาษาไทยเมื่อปี ๒๕๔๒ โดยมีนักศึกษาจีนที่สนใจเรียนภาษาไทยปีละประมาณ ๒๐ คน ซึ่งนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยจะเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาโท และมีการฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแปล ซึ่งเนื้อหาจะครอบคลุมทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและประเพณีไทย จากข้อมูลทางการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาภาควิชาภาษาไทยจะได้รับการจ้างงาน ๑๐๐ % โดยกระจายอยู่ในกระทรวงและคณะกรรมการต่างๆ ทั้งในสวนกลางและในระดับมณฑล รวมทั้งบริษัทของรัฐและธุรกิจของต่างชาติ ปัจจุบันภาควิชาภาษาไทยมีอาจารย์ประจำ ๕ คน นอกจากนี้ อาจารย์ประจำแล้ว ยังมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยของไทยไปสอนเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกภาษาและเรียนรู้จากอาจารย์เจ้าของภาษา

มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศ (ม.กว่างว๋าย) แห่งนี้ ได้ลงนามความตกลงแลกเปลี่ยนความร่วมมือ

กับมหาวิทยาลัยของไทยหลายแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล โดยรูปแบบความร่วมมือเป็นการแลกเปลี่ยนให้นักศึกษาภาควิชาภาษาไทยของจีนมาเรียนในประเทศไทย และนักศึกษาภาควิชาภาษาจีนของไทยไปเรียนที่จีน นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนของอาจารย์และการจัดสัมมนาทางวิชาการระหว่างกันเป็นประจำทุกปีด้วย ✨

มรดกโลก ทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง

เรื่องและภาพ สาวิตรี สุวรรณสถิตย์

ความเป็นมาและความสำคัญ

ทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติแห่งแรกของไทยและของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังเป็นพื้นที่ป่าสงวนที่กว้างใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของเอเชีย คือกว้างใหญ่ถึง ๓,๘๘๘,๐๐๐ กว่าไร่ หรือ ๖,๒๒๒ ตารางกิโลเมตร ป่าแห่งนี้ได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกโลกในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกที่กรุงคาร์เทจ ประเทศตูนีเซีย เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือ ค.ศ. ๑๙๙๑ ซึ่งเป็นคราวเดียวกับการขึ้นทะเบียนมรดกโลกด้านวัฒนธรรมอีกสองรายการของไทย คือ มรดกโลกสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร และมรดกโลกอยุธยา นั่นเอง

ความจริงป่า “ทุ่งใหญ่” กับ “ห้วยขาแข้ง” นั้นเป็นป่าอนุรักษ์ ๓ แห่งแยกกันอยู่แต่มีเขตติดต่อกัน (ดังจะเห็นได้จากแผนที่ด้านบน) ประกอบด้วย ทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันตก ทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันออก และห้วยขาแข้ง ซึ่งทั้งสามแห่งนี้รัฐบาลไทยได้ประกาศให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (wildlife sanctuary) แยกกันมาก่อน โดยไม่ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเพราะต้องการให้เป็นเขตสงวนที่ไม่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไป ต่อมาจึงได้นำผืนป่าทั้งสามมาผนวกกัน

The Thungyai - Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuaries, Thailand's first natural heritage site to be inscribed on the World Heritage List in December 1991. Located along the Myanmar border, it is the biggest wildlife habitat in Thailand and largest protected area in Southeast Asia. The site contains examples of almost all the forest types of continental Southeast Asia. It is home to diverse animals, including over three quarters of the large mammals (especially elephants and tigers), half the large birds and a third of the land vertebrates to be found in this region. Efforts are being made to raise public awareness and interest and to foster public participation in safeguarding the site for the next generation. In 2005, the site was also declared an ASEAN Heritage Park.

* อติตรงปลัดกระทรวงศึกษาธิการฝ่ายต่างประเทศ และอดีตเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

เป็นผืนเดียวเพื่อเสนอขึ้นทะเบียนมรดกโลก ทั้งนี้ทำให้มีพื้นที่อนุรักษ์กว้างขวางใหญ่โตขึ้น มีพื้นที่ทางชีวภูมิศาสตร์ (Bio-geographic realms) หลากหลายมากขึ้น

ตัวป่าทั้งผืนที่ผนวกเข้าด้วยกันทั้งหมดทอดยาวอยู่บนแนวเทือกเขาถนนธงชัยเชื่อมต่อกับเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งติดต่อกับเขตแดนของประเทศพม่าหรือเมียนมาร์ เป็นป่าที่สมบูรณ์และมีลักษณะของป่าเกือบทุกประเภทที่มีอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในระดับความสูงต่างๆ กัน รวมทั้งมีทุ่งซาวานนา (savanna) และทุ่งหญ้า (grasslands) ที่อุดมสำหรับสัตว์มีแหล่งลำน้ำ ลำห้วย และหนองบึงบริเวณ มีโชดหิน โป่งดินเกลือแร่ (mineral licks) และน้ำพุร้อนอยู่มากมาย อีกทั้งยังเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกันในเขตสามจังหวัดคือ ในจังหวัดอุทัยธานี ตาก และกาญจนบุรี ซึ่งจะเพิ่มความสำคัญและประโยชน์ในการอนุรักษ์ให้มีส่วนร่วมกว้างขวางขึ้น

ความโดดเด่น

ผืนปามรดกโลกด้านธรรมชาติแห่งนี้ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการมรดกโลกในการขึ้นเป็นมรดกโลก ว่ามีคุณค่าโดดเด่นตรงตามหลักเกณฑ์มรดกโลกด้านธรรมชาติ ถึง ๓ ข้อ คือ

ข้อ ๘ เป็นตัวอย่างของขบวนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางธรณีวิทยาหรือวิวัฒนาการทางชีววิทยา

ข้อ ๙ เป็นแหล่งที่เกิดของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์หายากหรือสวยงามเป็นพิเศษ

ข้อ ๑๐ เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดสัตว์และพันธุ์พืชที่หายากหรืออยู่ในสภาวะอันตราย แต่ยังคงอยู่ได้รวมถึงระบบนิเวศที่รวมไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของพืชและสัตว์ที่ทั่วโลกให้ความสนใจด้วย

ในการทำเอกสารบรรยายคุณสมบัติความหลากหลายของชีวภาพ และความสำคัญทางด้านอนุรักษพันธุสัตว์ป่าในทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้งนั้น มีรายงานของ **สิบล นาคะเสถียร** เจ้าหน้าที่อนุรักษสัตว์ป่าของเขตรักษาพันธุสัตว์ป่าห้วยขาแข้งผู้ซึ่งจบชีวิตลงวัยให้ห้วยขาแข้ง ซึ่งเขาได้เขียนรายงานร่วมกับนักสัตวศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ **Belinda Stewart-Cox** ไว้ในปี ค.ศ. ๑๙๙๐ และเป็นเอกสารสำคัญที่หน่วยงานประเมินคือ IUCN หรือสหภาพระหว่างประเทศว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติ ได้ใช้อ้างอิงและตรวจสอบในการประเมินในปี ๑๙๙๑ และยังใช้อ้างอิงอยู่จนทุกวันนี้

ในเอกสารที่สรุปความหลากหลายของคณะกรรมการมรดกโลกปี ๑๙๙๑ ระบุว่า ในเขตทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้งนี้มีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม อยู่ ๑๒๐ ชนิด มีนก ๔๐๐ ชนิด มีสัตว์เลื้อยคลานอยู่ ๙๖ ชนิด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ๔๓ ชนิด และปลาน้ำจืด ๑๑๓ ชนิด นอกจากนี้ยังได้มีการพบสัตว์ชนิดที่อยู่ในบัญชีเสี่ยงภัยของโลก (internationally threatened species) อยู่ในป่านี้ถึง ๓๔ ชนิดอีกด้วย ส่วนนกนั้นเขาเฉพาะชนิดนกหัวขวาน (woodpeckers) ก็พบว่ามียู่ถึง ๒๒ ชนิด และมีช้างอาศัยอยู่ถึง ๓๐๐ เชือกเพราะป่ามีขนาดใหญ่ติดต่อกัน ทำให้สัตว์ใหญ่แพร่พันธุ์และหากินได้ดี

ในการปรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ในห้วยขาแข้งซึ่ง ASEAN Biodiversity Update Vol. 9 No. 2, ฉบับเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๐๙ ได้ตีพิมพ์ไว้และค้นได้ในเว็บไซต์ ระบุว่า ห้วยขาแข้ง - ทุ่งใหญ่ มีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมากถึง ๗๗ % โดยเฉพาะช้าง เสือ และมีสัตว์หายาก เช่น กระต๊อง วัวแดง และควายป่า นอกจากนี้ยังมีละมั่ง กวาง ลิงแมคแคคถึง ๕ ชนิด และมีชะนีมือขาว นากเล็ก สำหรับเสือนั้นมีทั้งเสือโคร่ง เสือดาว และเสือด้า กระต๊องและวัวแดง นับเป็นสัตว์ที่หายากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ที่ห้วยขาแข้งมีผู้พบวัวแดงฝูงใหญ่ลงมากินน้ำ

ที่โป่งและถ่ายรูปแสดงไว้ที่หน่วย และมีรายงานว่าได้พบกระต๊องใหญ่ด้วย ซึ่งอาจเป็นกระต๊องใหญ่ที่สุดที่เคยพบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับนกนั้น รายงานของ IUCN ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ระบุว่า มี ๔๐๐ ชนิด มีผู้พบนก โดยเฉพาะมีนกยูงและไก่ป่าจำนวนมาก รวมทั้งนกเงือกและนกแก้ว นอกจากนี้ยังมีรายงานว่า

มีสัตว์เลื้อยคลาน ๙๖ ชนิด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ๔๐ ชนิด และปลาน้ำจืด ๑๑๓ ชนิด และมีสัตว์เลื้อยคลาน ๙๖ ชนิด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ๔๐ ชนิด และปลาน้ำจืด ๑๑๓ ชนิด

การประเมินหลังขึ้นทะเบียนมรดกโลก

แหล่งมรดกโลกทุกแหล่งเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้วจะต้องจัดทำรายงานเป็นระยะๆ และจะมีการติดตามตรวจสอบภาวะการอนุรักษ์อีกด้วย มรดกโลกทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้งก็ได้ทำรายงานไปแล้วครั้งหนึ่ง และต้องเตรียมรายงานอีกครั้งหนึ่งในเร็วๆ นี้

ในเอกสารประเมินสถานะการอนุรักษ์ของทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จัดทำโดย IUCN โดยปรับข้อมูลใหม่เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๕ เพิ่มเติมจากเอกสารเดิมที่ประเมินเสนออยู่นสโกไว้ในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ นั้น ได้ระบุว่าแหล่งมรดกโลกทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้งนี้ปัจจุบันมีนักศึกษา นักวิจัย ครูชีววิทยาที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าไปศึกษาวิจัย โดยได้รับการอนุมัติเป็นพิเศษจากทางการปีละประมาณ ๑,๕๐๐ คน ทั้งนี้แหล่งมรดกโลกแห่งนี้ไม่เปิดให้นักท่องเที่ยวทั่วไปเข้าไปเที่ยว เนื่องจากเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่เปราะบางได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเป็นเขตมรดกโลกที่สำคัญ และยังได้รับการประกาศเป็นอุทยานมรดกอาเซียน (ASEAN Heritage Park) เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๕ อีกด้วย

อย่างไรก็ตามรายงานของ IUCN นั้นก็ได้ระบุว่าแหล่งมรดกโลกแห่งนี้มีปัญหาล้ำอกจำกัดในการบริหารจัดการอยู่หลายเรื่อง ที่สำคัญที่สุดก็คือการถูกรบกวนนุกรุกอยู่เนืองๆ โดยเฉพาะจากด้านตะวันออก และมีการลักลอบฆ่าสัตว์อยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยง

จากการที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ จะรื้อฟื้นโครงการสร้างเขื่อนน้ำโจนซึ่งจะทำให้ที่ราบลุ่มน้ำแกบแควใหญ่ถูกน้ำท่วมเป็นแนวยาวถึง ๗๕ กิโลเมตร และผืนป่าที่กว้างยาวเป็นผืนเดียวกันนี้ยังจะต้องถูกตัดแบ่งเป็นสามตอนซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการอยู่อาศัยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ เพราะบริเวณที่ราบลุ่มใกล้น้ำที่มีระดับความสูงต่ำกว่า ๓๕๐ เมตร ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยสำคัญของสัตว์จะต้องจมน้ำไป (อ้างจากรายงานของ ดร.บิลลิก-เคลแมน แห่งมหาวิทยาลัยมิดเดิล ค.ศ. ๑๙๙๗)

ปัญหาที่ยืดเยื้อมานานไม่หมดไปก็คือการเลี้ยงสัตว์ของชาวบ้านที่อยู่รอบๆเขตสงวนสัตว์เลี้ยงมักรุกล้ำเข้ามา ยิ่งกว่านั้นชาวบ้านก็ยังบุกรุกเข้ามาหาของป่าและมีการจุดไฟเผาป่าจนเกิดลูกกลมเป็นไฟป่าขนาดใหญ่ในหน้าแล้ง และการลักลอบตัดไม้เถื่อน รวมทั้งการทำเหมืองแร่ รายงานของ IUCN ฉบับนี้ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษอยู่บนเว็บไซต์ www.unep-wcmc.org/sites/wh/pdf/thungyai-

ข้อมูลจากการเดินทางของผู้เขียน

ผู้เขียนมีความคุ้นเคยกับห้วยขาแข้งมาตั้งแต่ก่อนเป็นมรดกโลก ได้เคยจัดค่ายอบรมครู-นักเรียนเกี่ยวกับมรดกโลก-มรดกไทยที่ห้วยขาแข้งมา ๒-๓ ครั้งแต่ในอดีต และเมื่อเร็วๆ นี้ยังได้มีโอกาสเข้าป่าห้วยขาแข้งอีกครั้งเมื่อต้นเดือนมกราคม ๒๕๕๔ นี้ โดยติดตามคณะศึกษาลำธารและจัดทำสารคดีอนุรักษ์ป่ามรดกไทยที่ได้รับการอนุญาตให้เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งที่หน่วยพิทักษ์ป่าเขาบันได และหน่วยพิทักษ์ป่ากรังไกรซึ่งเป็นหน่วยย่อยของห้วยขาแข้ง

ในการเดินทางไปในช่วงต้นเดือนมกราคมนั้น เป็นช่วงที่เรียกว่า “ปลายฝนต้นหนาว” ยังมีฝนตกอยู่บ้างจึงมีหมอกลงหนามากในตอนเช้า แต่ป่าไม้ยังมีสีเขียวชอุ่ม และน้ำในหนองและลำห้วยยังสมบูรณ์ไม่แห้ง เราได้พบว่ามีนักวิจัยหนุ่มจำนวนหนึ่งที่ทำกรวิจัยร่วมกับอาจารย์และนักวิจัยเสือโคร่งชาวอเมริกัน คือศาสตราจารย์เดวิด สมิทธิ์ จากมหาวิทยาลัยมินนิโซตามากางเดินที่ทำงานกรวิจัยอยู่ที่ด้านข้างที่ทำการของหน่วยพิทักษ์ป่าเขาบันได แม้ไม่ได้พบกับศาสตราจารย์เดวิด สมิทธิ์ แต่ก็ได้ทราบกิตติศัพท์ว่าท่านผู้นี้ได้ทำกรวิจัยเพื่ออนุรักษ์เสือโคร่งในเอเชียมานาน มีลูกศิษย์ที่ทำงานด้านนี้กับรัฐบาลหลายประเทศรวมทั้งในประเทศจีนด้วย และในปีที่ผ่านมาท่านก็ได้เป็นวิทยากรร่วมประชุมรัฐมนตรีนานาชาติที่รับผิดชอบเรื่องการอนุรักษ์เสือในเอเชียที่หัวหิน และที่รัสเซียซึ่งจัดโดยธนาคารโลกร่วมกับพิพิธภัณฑ์สมิทธิ์เซียนด้วย

โครงการวิจัยเสือโคร่งที่ห้วยขาแข้งในปัจจุบันนั้นได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากสมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่า หรือ Wildlife Conservation Society (WCS) ที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงนิวยอร์ก นอกจากนี้ สมาคมนี้ยังช่วยสนับสนุนเงินเป็นค่าจ้าง ค่าอุปกรณ์และอาหารป้อนให้เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าที่ไม่ได้รับบรรจุเป็นข้าราชการ ให้ออกปฏิบัติกรลาดตระเวนป้องกันผู้บุกรุกลอบฆ่าสัตว์ป่าและช่วยเก็บข้อมูลให้ด้วย เพราะการลักลอบฆ่าสัตว์แม้แต่สัตว์เล็กซึ่งเป็นอาหารของเสือกก็มีผลกระทบต่อการอยู่อาศัยของเสือกและสัตว์ใหญ่อื่นๆ ด้วย ปัจจุบันนี้ปรากฏมีข้อมูลจากนักวิจัยว่าสัตว์ป่าขนาดใหญ่ โดยเฉพาะเสือกทั่วโลกกำลังลดน้อย

ลงไปมากอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีคนโดยส่วนใหญ่เป็นคนจีนที่เชื่อว่าอวัยวะส่วนต่างๆ ของเสือนำมาดทำยาวิเศษโรคและยาบำรุงได้ จึงมีขบวนการล่าเสือเพื่อส่งไปขายเป็นยาแก้นชานานใหญ่

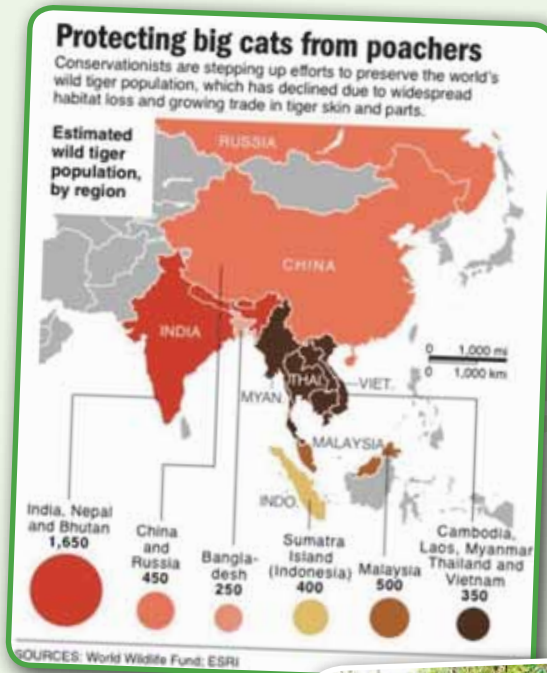
จากข้อมูลจากการวิจัยของกองทุนสัตว์ป่าโลก ระบุว่าในประเทศเขมร ลาว ไทย พม่า และเวียดนามรวมกัน มีประชากรเสืออยู่ ๓๕๐ ตัวเท่านั้น น้อยกว่าเสือในมาเลเซียประเทศเดียวเสียอีก นอกจากนี้ ดร.เดวิด สมิทท์ เคยให้สัมภาษณ์ว่าเสือโคร่งในจีนซึ่งเหลืออยู่น้อยมากนั้นอาจสูญไปใน ๓๐ ปี ส่วนในอินเดียนั้น อุทยานแห่งชาติบางแห่งได้ออกมายอมรับว่าได้สูญเสียนเสือโคร่งทั้งหมดที่เคยมีอยู่ให้กับผู้บุกรุกลอบฆ่าเสือที่มีอาวุธครบและล่าเสือเพื่อขายหนังเสือและกระดูกเสือที่มีราคาแพงมาก ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรเสือในภูมิภาคต่างๆ ที่กองทุนสัตว์ป่าโลกวิจัยไว้ปรากฏในผังด้านบน

สำหรับการเดินทางออกลาดตระเวน นั้น เนื่องจากหน่วยพิทักษ์ป่าแต่ละหน่วยในห้วยขาแข้งมีพื้นที่กว้างขวางใหญ่โตมากถึง ๓ ล้านไร่ การเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบทำลายป่าหรือฆ่าสัตว์จึงเป็นงานหนักมาก สำหรับเจ้าหน้าที่ ต้องจัดเวรกันออกเดินลาดตระเวนตรวจตราไปเขตต่างๆ ในป่าครั้งละ ๖ ถึง ๑๐ วันโดยต้องแบกสัมภาระเครื่องนอน อาหาร และอุปกรณ์สื่อสาร และอาวุธปืนไปด้วย นอกจากนี้ยังต้องส่งรายงานสภาพที่พบเห็นให้แก่หน่วยงานเจ้าสังกัดและหน่วยงานที่ให้งบสนับสนุนอีกด้วย ในอดีตหน่วยลาดตระเวนในป่าห้วยขาแข้งมีจำนวนคนน้อยและไม่มีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยและไม่มีอาวุธปืน ปัจจุบันเป็นหน่วย “สมารท” คือมีอุปกรณ์ครบ

การถ่ายภาพสัตว์ป่าในห้วยขาแข้ง

ภาพถ่ายสัตว์ป่าเป็นหลักฐานที่สำคัญ สำหรับยืนยันการมีอยู่จริงและใช้ในการวิจัย และการอนุรักษ์สัตว์ป่า เพื่อจะได้รู้จำนวนแหล่งอาหาร อุปนิสัยใจคอและข้อมูลอื่นๆ ของสัตว์

การถ่ายภาพโดยวางกล้องแอบวางไว้ในบริเวณที่สัตว์มาหา ที่เรียกว่า camera trap เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้มากในต่างประเทศมานานแล้ว แต่ต้องใช้กล้องที่มีคุณภาพดีไม่รบกวนสัตว์ป่า

จากอินเทอร์เน็ต ทดลองใช้แล้วต้องปรับแก้ไขเอง เช่น นักวิจัยต้องการเห็นลายเสือทั้งสองด้านจึงใช้กล้องสองตัวแต่แสงกะพริบของกล้องทำให้ถ่ายแล้วพว่เหมือนวิญญานเสือดั้งนั้นโครงการศึกษาวิจัยสัตว์ป่าและการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับ

และบางที่ต้องใช้ควบคู่กับรถนั่งเฝ้าเพื่อลดริโมตด้วยมือคน และนักวิจัยจะต้องเป็นผู้วางกล้องในที่ที่เหมาะสมเองเพื่อให้ได้ภาพตามที่นักวิจัยต้องการ

ในกรณีนักวิจัยเสือโคร่งที่มาตั้งฐานอยู่ที่เขายันไต่ห้วยขาแข้งนั้น นักวิจัยตั้งชื่อกล้อง

สัตว์ป่า จึงมักจะต้องอาศัยความร่วมมือจากช่างถ่ายภาพมืออาชีพแต่สนใจในชีวิตสัตว์ป่า มีนิสัยรักและหวงแหนธรรมชาติจึงอดทนเฝ้าคุ้มครองสัตว์ ถ่ายสัตว์ในที่กำบัง และไม่ทำลายธรรมชาติหรือมุ่งประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักถ่ายภาพจำนวนมากที่ถ่ายภาพสัตว์ป่าเพื่อขายภาพหรือเพื่อสร้างชื่อเสียง หรือเพื่อขายหนังสือส่งเสริมการท่องเที่ยวที่อาจจะไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์เป็นข้อใหญ่ นักถ่ายภาพประเภทนี้อาจส่งผลกระทบต่อลายได้โดยไม่ได้ตั้งใจหรือโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ช่างภาพที่ปีนขึ้นไปหยิบลูกนกออกจากรังมาถ่ายรูปข้างล่างซึ่งอาจทำให้พ่อแม่นกผิดกลืนและทิ้งลูกไป หรือช่างถ่ายภาพที่พบดอกไม้ป่าหายาก ถ่ายเสร็จแล้วก็เด็ดดอกไม้เหยียบขยี้ทิ้งเพื่อไม่ให้ช่างภาพคนอื่นได้ภาพที่ตนถ่ายแล้ว เพื่อภาพของตัวเองจะได้เป็นภาพ “เดียวที่หาได้” หรือ “unseen” และขายภาพได้ในราคาแพง

สำหรับนักถ่ายภาพธรรมชาติที่มีโครงการเพื่อการศึกษาวิจัยและได้รับอนุญาตให้เข้าไปถ่ายภาพสัตว์ป่านั้นก็ต้องมีความอดทนอย่างสูง และเคารพกฎระเบียบของหน่วยพิทักษ์ป่าอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ๑. ต้องมีเจ้าหน้าที่นำเข้าไปเพื่อป้องกันอันตรายจากการหลงป่าหรือถูกสัตว์ทำร้าย ๒. ต้องไม่ส่งเสียงดังหรือทำสิ่งใดที่รบกวนทำให้สัตว์ตกใจ หรือเก็บซากสัตว์หรือของป่าออกมา และ ๓. ต้องเข้าไปนั่งซุ่มในที่พรางตา (ที่ซุ่มพรางตา (Blind) ที่โป่งหินห่างจากหน่วยเขaban ไคเข้าไปในป่าซึ่งต้องเดินเท้าขึ้นเขาไปประมาณหนึ่งชั่วโมง นั่งได้ไม่เกิน ๔ คน อาจจะได้เห็นสัตว์เดินลงมากินน้ำในห้วยหรืออาจไม่เห็นอะไรเลยหลายๆ วัน) ที่ทางการจัดไว้อย่างเสียบๆ ไม่เคลื่อนไหวพลุกลานทำให้สัตว์ตกใจ ๔. ต้องไม่ใส่ผ้าหอมหรือใช้เครื่องสำอางที่มีกลิ่นหรือใส่เสื้อผ้าสีสดใสดูดอาด เพราะสัตว์มีประสาทดมกลิ่นดีมากได้กลิ่นมาแต่ไกลๆ

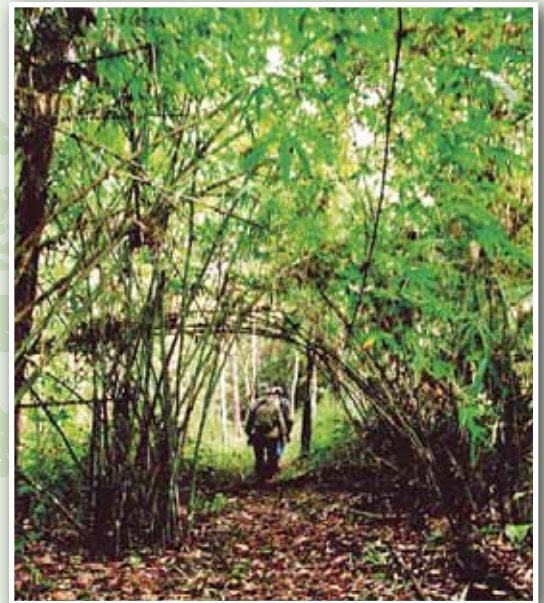
ปัญหาของสัตว์ป่าในประเทศไทย

สัตว์ป่าในเมืองไทยมีความหวาดระแวงคนจะทำร้ายอยู่แล้ว เพราะตั้งแต่สมัยโบราณคนไทยนิยมล่าสัตว์ป่าหลายชนิดมาเป็นอาหาร หรือเอาเขาหนังมาประดับบ้าน

ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ที่ห้วยขาแข้งอธิบายว่า สัตว์ใหญ่บางชนิด เช่น ช้าง ถ้าพบเห็นคนหรือรถเข้ามาในระยะเผชิญหน้าก็อาจวิ่งเข้าชนและเหยียบคนได้ ซึ่งมีข่าวเกิดขึ้นหลายครั้งแล้ว ส่วนเสือนั้นเจ้าหน้าที่บอกว่ามักไม่เข้ามาเผชิญหน้ากับคน ส่วนใหญ่เราจะเห็นร่องรอย เช่น รอยเท้าและมูล เจ้าหน้าที่ที่หน่วยพิทักษ์ป่าเขaban ไค ซึ่งเป็นหน่วยย่อยทางใต้ของห้วยขาแข้งบอกว่าเมื่อเร็วๆ นี้ก็พบซากเสือดายเพราะถูกวางยาเบื่อ โดยคนร้ายที่ลักลอบฆ่าใช้วิธีเบี้อสัตว์ที่เป็นอาหารเสีย แล้วนำมาแขวนไว้ให้เสือกินจนตายหรือบางทีก็เบี้อแหล่งน้ำ ทำให้ประชากรเสือดาวในห้วยขาแข้งและสัตว์ในบริเวณแหล่งน้ำลดลงอย่างน่าห่วงใย

การถ่ายภาพสัตว์ในป่าของประเทศไทย

การถ่ายภาพสัตว์ในป่าและเขตสงวนพันธุ์สัตว์ในประเทศไทยนั้นไม่เหมือนการเดินทางไปถ่ายสัตว์ป่าแบบซาฟารีในแอฟริกาที่เราได้เห็นกันในสารคดีของฝรั่งที่มาฉายให้ดูกันทางโทรทัศน์ ซึ่งที่แอฟริกา นั้นผู้เขียนได้มีโอกาสไปในคณะถ่ายทำสารคดีมาแล้ว พบเห็นสัตว์ทุกชนิดได้โดยง่าย แม้แต่ช้างทั้งโขลงหรือสิงโตทั้งครอบครัวเล่นหยอกล้อกันหรือไล่ล่าสัตว์ก็พบเห็นง่ายในที่อาศัยของมันหรือถิ่นหากินของมัน เพราะแอฟริกาเป็นป่าที่มีทุ่งหญ้าโปร่ง มีแม่น้ำกว้างขวางที่สัตว์มาเล่นน้ำหรือใช้ข้ามอพยพไปที่อื่น หรือเป็นขีดหินสูงที่สัตว์ประเภทสิงโตหรือเสือดาวขึ้นไปนั่งเล่น เป็นต้น แต่เขาก็มีข้อห้ามที่เคร่งครัดในการเที่ยวอุทยาน เช่น จะต้องใช้รถสำหรับเที่ยวซาฟารีที่ออกแบบให้มีหลังคาสูงเปิดยกขึ้นยื่นชมสัตว์ได้และต้องใช้

คนขับที่ฝึกหัดโดยทางการเท่านั้นยกเว้นเป็นอุทยานของเอกชน ห้ามนักท่องเที่ยวลงจากรถเป็นอันตราย และกำหนดระยะเข้าใกล้สัตว์ไว้ไม่ให้เป็นอันตรายต่อสัตว์หรือคน นอกจากนี้ยังเปิดและปิดอุทยานเป็นเวลาหากฝ่าฝืนจะถูกปรับอย่างแพงและคนขับรถจะถูกทำโทษยึดใบอนุญาตด้วย

สำหรับป่าเมืองไทย ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบดิบแล้ง หรือป่าเบญจพรรณ จึงรกและมีดครึ้ม เพราะเรือนพุ่มส่วนบนของป่าไม้จะสูงหนา สัตว์จะซ่อนตัวอยู่ในดงไม้ ส่วนคนจะต้องเดินตามเส้นทางที่ถางไว้ให้เดินเท่านั้น ยกเว้นในเวลาที่มีมันลงมาที่หนองน้ำหรือลำห้วย หรือข้ามห้วยไปหากินอีกด้านหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ที่ห้วยขาแข้งนั้นแม้ว่าเราอาจจะไม่ได้เห็นสัตว์ชนิดต่างๆ ตามที่คนส่วนใหญ่คาดหวัง แต่ถ้าไปกางเต็นท์หรือผูกเปลนอนในบริเวณที่ทางการอนุญาต หรือพักที่บ้านพักของหน่วยพิทักษ์ป่าซึ่งจะปิดไฟทั้งบริเวณตั้งแต่ ๓ ทุ่ม เราก็จะได้ยินเสียงร้องของสัตว์นานาชนิดได้ชัดเจน ก้องกังวานไปทั้งป่า เช่น คณะของเราครั้งนี้ได้ยินเสียงเสือ เสียงกวางบาดเจ็บ และเสียงช้างในตอนกลางดึก ฟังดูสะท้านน่ากลัว และก่อนย้ายรุ่งก็ได้ยินเสียงชะนี และคำร้องเรียกกันอยู่อิงมี พอรุ่งสว่างก็ได้ยินเสียงนกและไก่ป่าซึ่งเราก็ได้บันทึกเสียงไว้ด้วย

ปัญหาพระรูดงค์

อีกเรื่องหนึ่งที่เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าห้วยขาแข้งประสบปัญหาหนักใจอยู่เป็นประจำทุกปีก็คือปัญหาพระรูดงค์ซึ่งเดินเท้าเข้ามาปักกลดรูดงค์อยู่ในเขตสงวนห้วยขาแข้งโดยไม่ได้รับอนุญาต ปกติเขตป่ามรดกโลกห้วยขาแข้งไม่อนุญาตให้เข้าไปปักกลดอยู่แล้ว และไม่มีกรรมการประสานขออนุญาตจากหน่วยเจ้าสังกัดเข้ามาก่อนก็ยังมีปัญหาเพราะเจ้าหน้าที่เกรงจะเป็นคนร้ายปลอมตัวมา บางองค์ก็มามรณภาพในป่าซึ่งเจ้าหน้าที่ไปพบร่างภายหลัง สิ่งที่เป็นปัญหาก็คือไม่รู้ว่าเป็นคนร้ายแต่งตัวเป็นพระปลอมหรือไม่ ส่วนใหญ่ไม่ยอมให้ตรวจบัตรประจำตัวพระและละเมิดกฎระเบียบหรือทำผิดพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ป่า บางทีก็พกอาวุธหรือลักลอบเก็บของป่าออกไป บางครั้งก็มีเจ้าหน้าที่พบว่าลักลอบฉันทันเนื้อสัตว์ป่าระหว่างรูดงค์ซึ่งทางการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้เคยประสานไปยังสำนักพระพุทธศาสนาเพื่อแก้ปัญหาและได้รับตอบยืนยันว่าไม่สนับสนุนการรูดงค์ในเขตป่าอนุรักษ์และได้แจ้งห้ามแล้วแต่ก็ยังมีการละเมิดอยู่เป็นประจำทุกปี พอเจ้าหน้าที่ไปนิมนต์ออกจากป่าก็มักตำว่าเจ้าหน้าที่เป็นมารศาสนา

ปัญหาชาวบ้านบุกรุกเก็บของป่า

ความอดัดใจอันยิ่งใหญ่ของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าห้วยขาแข้งที่ได้ระบายออกมาให้เราฟังกันก็คือ ทุกปีในหน้าเก็บเห็ดโคนจะมีชาวบ้านจำนวน ๒๐๐ - ๓๐๐ คนเดินทางเข้ามาเป็นกระบวนกร มาตั้งค่ายเก็บเห็ดโคนกันครั้งละเป็นเวลาแรมเดือน บางครั้งก็เผาป่าเพื่อเร่งรัดให้เห็ดออกดอกเร็วในปริมาณมาก โดยมีพ่อค้ามาตั้งที่รับซื้อกันนอกป่าและให้ราคาดี เจ้าหน้าที่ของหน่วยพิทักษ์มีจำนวนน้อยเข้าไปห้ามปรามก็ถูกชาวบ้านล้อมได้

ปัญหาไฟป่า

ห้วยขาแข้งเคยมีปัญหาไฟป่าไหม้ลูกกลมขยายใหญ่โตในหน้าแล้งเพราะเป็นช่วงที่ใบไม้ร่วงหมดและต้นไม้แห้งแล้งเป็นสีน้ำตาลไปเกือบทั้งป่าจึงติดไฟง่าย ต้องใช้เจ้าหน้าที่ดับไฟป่าออกไปผจญเพลิงป่าจำนวนมาก ปัญหานี้ได้เคยรายงานไปยังที่ประชุมคณะกรรมการมรดก

โลกและเคยได้รับเงินช่วยเหลือมาจัดอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่ชาวบ้าน และช่วยให้ความร่วมมือไม่จุดไฟเผาป่าในบริเวณรอบๆ เขตมรดกโลก

อนาคตห้วยขาแข้ง

เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าที่ห้วยขาแข้งวิตกว่าในอนาคตหากไม่สามารถทำความเข้าใจกับชาวบ้านที่บุกรุกเป็นขบวนการเข้ามาเก็บเห็ดโคนและเผาป่าให้ตระหนักและร่วมมือแก้ไข ปัญหาแล้ว ป่าห้วยขาแข้งและสัตว์ป่าน่าจะอยู่ในภาวะอันตราย

หลัก 4C

ในการพิจารณาประเด็นการอนุรักษ์มรดกโลกเพื่อความยั่งยืนของคณะกรรมการมรดกโลกเมื่อเร็วๆ นี้ ได้เน้นเรื่อง Conservation คือ การอนุรักษ์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก ส่วนการส่งเสริมให้ประชาชนสนใจมาเที่ยวชมเพื่อศึกษาหาความรู้และความสงบสุขจากธรรมชาตินั้นถือเป็นเรื่องรองลงมา เพราะต้องอนุรักษ์ไว้ให้ได้ก่อน และคำว่าอนุรักษ์ในภาษาอังกฤษคือ Conservation นั้นก็ใช้อักษรย่อว่า C แต่การอนุรักษ์อย่างเดียวจะไม่ได้ผลเลย ถ้าหากขาดตัว C อื่น ๓ ตัวมาช่วยสนับสนุน นั่นก็คือ C- Community หมายถึงชุมชน C- Communication หมายถึงการสื่อสารทำความเข้าใจ และ C- Capacity Building หมายถึงการอบรมหรือเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่และผู้อนุรักษ์ทุกฝ่าย

สรุป ห้วยขาแข้งเป็นป่าอนุรักษ์และเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่สำคัญทั้งของไทยของอาเซียนและของโลก แต่ก็มีสิ่งที่เป็นปัญหาท้าทายอย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานพิทักษ์ป่าและคุ้มครองสัตว์ป่าที่ต้องต่อสู้กับความไม่เข้าใจในความสำคัญของป่าอนุรักษ์แห่งนี้ และเห็นประโยชน์จากการเข้าไปแสวงหาผลกำไรส่วนตัว ดังนั้นคงต้องให้การอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน ชาวบ้านและเยาวชน และต้องเพิ่มขีดความสามารถของทั้งเจ้าหน้าที่และทั้งชุมชนให้ทำงานอนุรักษ์ได้ยั่งยืนเพื่อรักษามรดกไทย-มรดกโลกไว้ชั่วลูกชั่วหลานต่อไป ✨

โครงการพระราชดำริ โรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง

*รศ.ดร.วไล วัฒนป้อมเพชร

“.....เราต้องการให้ทุกคนมีความ
มั่นคง มีความเป็นสุข
อยู่ดีกินดี มีโอกาสในชีวิตที่จะได้รับ
ความรู้ และฝึกฝนความสามารถ
สามารถที่จะสร้างความก้าวหน้าให้แก่
ตนเองได้ ให้เท่าเทียมกันทุกคน....”

พระราชดำรัส
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

ความเป็นมาของโครงการ

เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙ สำนักงานยูเนสโกที่กรุงเทพฯ ได้กราบบังคมทูล เชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาเป็นประธานในงานฉลองครบ ๕๐ ปีขององค์การฯ และขอพระราชทาน ถวายความช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำรัสให้ช่วยเหลือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ในขณะนั้น) จำนวน ๒๒ แห่ง ที่อำเภอปอเกสือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน สำนักงานยูเนสโกจึงได้ประสานงานกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม-

The School Twinning Project was established on November 4, 1996 under the Royal Initiatives of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn during the 50th anniversary of UNESCO. Addressing issues of access and quality, the project also aims to inculcate values of love, caring and sharing, as well as to promote respect for human dignity and rights among school children and their teachers. Initially, facilitated by the Thai National Commission for UNESCO, 12 schools under the UNESCO Associated Schools Project (ASPnet) in Bangkok formed linkages with 22 primary schools in Bor Klua District, Nan Province. Students, teachers and parents of the ASPnet schools began regular visits to their partner schools, bringing with them a combination of very practical as well as moral support. In 2004, recognizing the successes of this network, a decision was taken to expand to other schools under the Child Development Projects of the Princess. These were selected from among the primary schools run by the Border Patrol Police and primary schools under the Office of the Basic Education Commission. At present the network covers 65 ASPnet schools and 119 schools in remote rural areas.

* ประธานโครงการสิทธิมนุษยชน ยส.

ราชกุมารี และสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเชิญชวนโรงเรียนสมาชิกโครงการการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดี และสันติภาพ (UNESCO Associated Schools Project) ซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานครและมีความเข้มแข็งด้านวิชาการให้ช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ๒๒ แห่ง โดยได้จัดเป็นโครงการในลักษณะ “โรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง” ซึ่งเป็นคำที่ใช้อธิบายคำว่า “School Twinning” อันหมายถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่กระหว่างสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูนักเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้องได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือแบ่งปันกันทั้งในด้านวิชาความรู้ ในด้านจิตใจที่รักและอาทรต่อกัน ตลอดจนด้านวัตถุปัจจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศชาติ

ในขณะที่ “โรงเรียนน้อง” คือโรงเรียนประถม ๒๒ แห่ง ในพื้นที่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดารภายในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ “โรงเรียนพี่” หมายความว่า โรงเรียนรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานครที่มีศักยภาพทางวิชาการ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของสังคม ครูและนักเรียนมีความเป็นอยู่ที่ดีถึงปานกลาง มีความสามารถและความพร้อมที่จะแบ่งปันสิ่งที่มีกับผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า เพื่อให้ให้นักเรียนในโรงเรียนน้องได้มีโอกาสสร้างชีวิตอย่างมีคุณภาพ และได้รับ

โอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกันกับนักเรียนในที่อื่นๆ สอดคล้องกับพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓

“...เราต้องการให้ทุกคนมีความมั่นคง มีความเป็นสุข อยู่ดีกินดี มีโอกาสในชีวิตที่จะได้รับความรู้และฝึกฝนความสามารถที่จะสร้างความก้าวหน้าให้แก่ตนเองได้ให้เท่าเทียมกันทุกคน...”

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนพี่ และโรงเรียนน้องเริ่มขึ้นด้วยครูและนักเรียนจากโรงเรียนพี่เดินทางไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนน้องพร้อมด้วยอุปกรณ์ทางการศึกษา อุปกรณ์กีฬา อาหาร ยาสามัญประจำบ้าน เสื้อผ้า รองเท้า และเงินสนับสนุน ต่อมาโรงเรียนพี่ได้รับความร่วมมือจากองค์การยูเนสโกในการจัดอบรมครูโรงเรียนน้อง เกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้องเพิ่มขึ้น เมื่อมีการเดินทางไปเยี่ยมเยียนเป็นประจำ การแบ่งปันสิ่งของ วัสดุ

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมโครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้องของแต่ละโรงเรียน พอจะสรุปได้ดังนี้ คือ การมอบอุปกรณ์การศึกษา เช่น หนังสือ ตำราเรียนคอมพิวเตอร์ จานดาวเทียม เสาร์คลื่นวิทยุ อุปกรณ์กีฬา ถังยั้งชีพ และเงินสนับสนุน เช่น ทุนอาหารกลางวัน ทุนเล่าเรียน เป็นต้น การสร้างห้องสมุด ห้องเรียน โรงอาหาร การปรับปรุงสนามเด็กเล่น จัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น จัดกิจกรรมวิชาการ ให้นักเรียนโรงเรียนพี่สอนวิชาเรียนให้แก่แก่นักเรียนโรงเรียนน้อง การนิเทศงานวิชาการ การนำนักเรียนโรงเรียนน้องมาเยี่ยมโรงเรียนพี่ การจัดกิจกรรมฐานต่างๆ ในเวลาที่นักเรียนโรงเรียนพี่ไปเยี่ยมน้อง การนำสื่อภาพยนตร์ไปฉาย เป็นต้น การรับนักเรียนโรงเรียนน้องมาศึกษาต่อในโรงเรียนพี่และการศึกษาดูงานของครูและนักเรียนโรงเรียนน้อง ณ โรงเรียนพี่ การให้โควตาครูและอาจารย์โรงเรียนน้องมาประชุม สัมมนา และอบรมใน

โรงเรียนพี่ ผู้ปกครองโรงเรียนพี่ที่เป็นแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ จัดบริการตรวจสุขภาพ เบื้องต้น และทำฟันให้นักเรียนโรงเรียนน้อง ผู้ปกครองที่มีกิจการร้านแว่นตานำอุปกรณ์ไป บริการวัดสายตาให้แก่เด็กนักเรียนโรงเรียนน้อง รวมทั้งประกอบแว่นตาให้ การเขียนจดหมายติดต่อกันระหว่างนักเรียนโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้องเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากขึ้น การรณรงค์บริจาคสิ่งของเพื่อจำหน่ายหารายได้เพื่อนำไปเป็นทุนให้แก่โรงเรียนน้อง

ถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรคบางประการอันเนื่องมาจากการเดินทางติดต่อกันลำบาก เพราะสภาพภูมิประเทศอยู่บนภูเขาสูง การคมนาคมไม่สะดวก และโรงเรียนพี่บางแห่งมีกำลังในการช่วยเหลือน้องไม่เพียงพอตามความต้องการ แต่การดำเนินโครงการก็เป็นไปด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์จนกระทั่งมีพระราชดำริให้ขยายโครงการ

การขยายโครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง

ในช่วงของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะเวลาที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ นั้นได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการ และมาตรการในการดำเนินงานไว้หลายประการ และประการหนึ่งนั่นคือ การสร้างเครือข่ายของการศึกษาและการพัฒนา กล่าวคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษา ประกอบกับการดำเนินงานของโครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง ในระยะแรกซึ่งดำเนินโครงการมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับผลดี จึงมีพระราชดำริให้ขยายโครงการออกไปอีก โดยมีหลักการว่าให้โรงเรียนที่มีความพร้อมร่วมโครงการโดยไม่มี การบังคับ แต่ให้ทำด้วยความรักและทำหน้าที่อย่างเต็มที่ จำนวนโรงเรียนมากหรือน้อยไม่สำคัญ ขอให้พร้อมในการดำเนินงาน

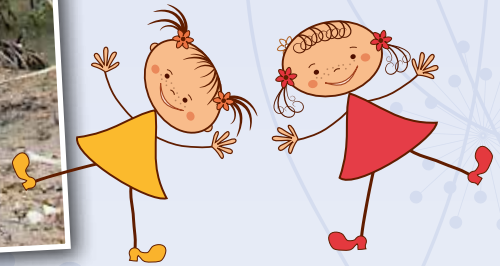
ด้วยเหตุนี้ ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงได้มีการจัดประชุมหารือการขยายโครงการ มีสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพ เชิญผู้บริหารโรงเรียนพี่ทั้งที่เป็นอยู่เดิมและที่อยากเข้าร่วมโครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง รวมทั้งบรรดาผู้บริหารโรงเรียนน้องอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจในโครงการดังกล่าว โดยเชิญเจ้าหน้าที่จากสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาร่วมชี้แจง หลังการประชุมได้มีโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้อง เข้าร่วมในโครงการฯ อีก นับได้โรงเรียนพี่ ๔๐ แห่ง และโรงเรียนน้อง ๗๓ แห่ง รวมโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้องทั้งหมดในขณะนั้น คือ โรงเรียนพี่ ๕๒ แห่ง และโรงเรียนน้อง ๘๕ แห่ง ต่อมาได้มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มขึ้น จนถึง ณ วันนี้ มีโรงเรียนพี่ ๖๕ แห่ง และโรงเรียนน้อง ๑๑๙ แห่ง

นอกเหนือจากการพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล และแบ่งปันกันในด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ โครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้องในระยะหลังยังมีวัตถุประสงค์ที่จะปลูกฝังคุณธรรม สติภุมุขชนให้เกิดขึ้นในจิตใจของเด็กและเยาวชนอย่างลึกซึ้ง ให้มีจิตสำนึกในการเห็นคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของสิทธิในการศึกษาและพัฒนาของผู้ด้อยโอกาสกว่า ของการแบ่งปันและปฏิบัติต่อกัน

ฉันพี่น้อง ตลอดจนไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นคนเชื้อชาติใด ศาสนาใด และฐานะทางสังคม เช่นใด และทำดีที่สุดให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับปฎิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑ “มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาอิสรเสรีและเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิ ทุกคนได้รับการประสิทธิประสาทเหตุผลและมโนธรรม และพึงปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง” ที่สำคัญที่สุดทุกคนที่เข้าร่วมในโครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และนักเรียนต่างยึดข้อความในพระราชดำริต่อไปนี้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน :

“อาหาร และ การศึกษา เป็น สิทธิพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงจะได้รับ ยิ่งได้รับเร็วเท่าไรก็ยิ่งดี เพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างครบถ้วน และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นมนุษยชาติอย่างมีคุณค่าสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยที่แต่ละบุคคลเคารพในศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความยุติธรรมและเมตตาธรรมเป็นที่ตั้ง อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันและปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้องด้วยความสงบสุข และมีความสอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

เพื่อที่จะบรรลุผลสำเร็จตามพระราชประสงค์ ผู้ปฏิบัติงานโครงการพระราชดำริ โรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง จะต้องมีความตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชนศึกษา (Human Rights education) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองจะต้องเข้าใจว่า การศึกษาจะต้องเตรียมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนที่มีคุณค่าสมความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมในระดับชาติ และเพื่อนมนุษย์ร่วมโลก จะต้องเคารพในคุณค่า ศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ทุกคน จะต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในประเทศ และในโลกได้อย่างมีความสุข กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะต้องเป็นเครื่องมือของการเคารพสิทธิมนุษยชน และของสันติภาพ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้ดูแลโครงการดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ

ในเรื่องสิทธิมนุษยชน ได้รับการอบรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก จนสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนรู้และเข้าใจได้ โครงการพระราชดำริ โรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง จะต้องเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมที่แท้จริง ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียน ไม่ว่าจะมีความรัก ความเมตตา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความเอื้ออาทร การแบ่งปัน การเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของผู้อื่น นักเรียนก็จะได้ลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมของโครงการพระราชดำริ โรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง

การเรียนรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรม จะบรรลุเป้าหมาย ต้องประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจ การปลูกจิตสำนึก และการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นกิจวัตร โครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่ - โรงเรียนน้อง จึงเป็นโอกาสที่ดีในการเรียนรู้ มีจิตสำนึก และฝึกปฏิบัติคุณธรรมสิทธิมนุษยชน นับเป็นประโยชน์

อย่างยิ่งในการพัฒนาสิทธิมนุษยชนศึกษา ทั้งในโรงเรียน ในชุมชน และในสังคมโดยรวม กล่าวได้ว่าโครงการพระราชดำริโรงเรียนพี่-โรงเรียนน้อง เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันชั้นพี่น้อง ได้ร่วมมือกันเสริมสร้างการศึกษาเพื่อเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน การศึกษาเพื่อสันติภาพ และการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ครบครัน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาไม่ว่าเป็นโรงเรียนพี่หรือโรงเรียนน้อง จะต้องมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อ การปฏิบัติในชีวิตจริง และให้คุณธรรมสิทธิมนุษยชนเป็นวิถีชีวิตของสังคมไทย เพื่อว่าจะได้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ปราศจากความรุนแรง ✨

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ

เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นายไพศาล วิศาลาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้เดินทางไปร่วมพิธีเปิดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติที่โรงเรียนบ้านม่วงสามปี อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบในการฝึกอบรมครั้งนี้ พร้อมกับให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดงาน ในโอกาสนี้ผู้เชี่ยวชาญของ JICA ได้ให้

ความร่วมมือในการให้ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ นายจุน โอนเดอระ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา โดยได้ให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติและนำเสนอวีดิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติของโรงเรียนประถมศึกษา Unosumai และโรงเรียนมัธยมศึกษา Kamaishi ประเทศญี่ปุ่น ในช่วงเหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งในวีดิทัศน์นี้แสดงให้เห็นว่าหากได้รับการฝึกอบรม

อย่างถูกต้องนักเรียนก็สามารถเป็นผู้นำการอพยพ และช่วยเหลือนักเรียนอื่นอพยพเข้าไปในสถานที่ปลอดภัยได้ แต่มีข้อคิดเห็นที่ว่าถึงแม้จะมีการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยและการฝึกซ้อมแต่ก็เป็นเพียงการจำลองเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้เท่านั้น นักเรียนและประชาชนควรรู้จักอพยพเอาตัวรอดอย่างรวดเร็วที่สุดโดยไม่ยึดติดกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง *

นายกสมาคมการพูดภาษาอังกฤษ (ประเทศไทย) เยี่ยมคารวะรองปลัด กระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นางลลิตวรรณ กาญจนจारी นายกสมาคมการพูดภาษาอังกฤษ (ประเทศไทย) เข้าเยี่ยมคารวะนางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายต่างประเทศ ณ อาคารราชวัลลภ กระทรวงศึกษาธิการ ในการนี้ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวขอบคุณสมาคมการพูด

ภาษาอังกฤษ (ประเทศไทย) ที่ให้ความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการจัดกิจกรรมการแข่งขันกล่าวสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษระดับชาติอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา ๑๐ ปี ทั้งนี้เพื่อคัดเลือกเยาวชนที่มีความสามารถทั้งในระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ไปร่วมการแข่งขันในระดับนานาชาติ ณ ประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ ในอนาคตกระทรวงศึกษาธิการจะจัดโครงการพัฒนาภาษาอังกฤษแก่ครูและ

นักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของไทยในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) จึงใคร่ขอความร่วมมือจากสมาคมฯ ในเรื่องดังกล่าวด้วย ซึ่งนางลลิตวรรณ กาญจนจारी มีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือและพร้อมให้การสนับสนุนทุกด้านรวมทั้งที่פקวทวิทยากรในการจัดโครงการต่างๆ ต่อไป *

ผู้อำนวยการบริติช เคานซิล ประเทศไทย เข้าเยี่ยมคารวะรองปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นาย Chris Gibson ผู้อำนวยการบริติช เคานซิล ประเทศไทย ได้เข้าเยี่ยมคารวะ นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยนาย Chris Gibson ได้แสดงความขอบคุณกระทรวงศึกษาธิการสำหรับความร่วมมือและการสนับสนุนโครงการและกิจกรรมของบริติช เคานซิลเสมอมา รวมทั้งได้รายงานเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมที่ได้ดำเนินการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เช่น การพัฒนาความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โครงการ Connecting Room รวมทั้งการให้การ

สนับสนุนศูนย์ภาษา ERIC ของไทย และยังได้ร่วมมือกับองค์การซีมีโอในการจัดอบรมความเป็นผู้นำให้กับผู้บริหารโรงเรียนเครือข่าย คุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาของซีมีโอ และยังมีโครงการเกี่ยวกับผู้ประกอบการทางสังคมอีกด้วย รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนะว่าหากมีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรควบคู่กันไปด้วยก็จะดียิ่งขึ้น และกระทรวงศึกษาธิการยินดีให้การสนับสนุน ในโอกาสที่ท่านรองปลัดกระทรวงฯ ยังได้แจ้งให้ทราบว่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจะเป็นเจ้าภาพหลักใน

การจัดงานวันครูโลกประจำปี ๒๕๕๔ ในหัวข้อ การเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงขอเชิญบริติช เคานซิล เข้าร่วมสนับสนุนด้วยโดยจะเชิญผู้แทนบริติช เคานซิล เป็นคณะกรรมการจัดงาน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังมีโครงการร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงแรงงานเพื่อพัฒนาทักษะบุคลากรด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านภาษา ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการต้องการความร่วมมือจากบริติช เคานซิล ด้านการอบรมและพัฒนาสื่อการสอนต่อไป

อัครราชทูตสาธารณรัฐเกาหลีเข้าพบหารือ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ อัครราชทูตสาธารณรัฐเกาหลี ประจำประเทศไทย (Mr. Won Sup Park) ได้เข้าเยี่ยมคารวะและหารือข้อราชการกับรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ) ในโอกาสนี้ Mr. Park กล่าวถึงการพบปะหารือของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการของเกาหลี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ) ระหว่างการประชุมระดับสูงว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน ครั้งที่ ๑๐

ที่ผ่านมา ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้หารือเกี่ยวกับเรื่อง ครุอาสาสมัครเกาหลี และการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา (MOU) ไทย - เกาหลี รวมทั้งการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการศึกษาระหว่างกัน ซึ่งรัฐบาลเกาหลีคาดว่าจะสามารถจัดส่ง ครุอาสาสมัครเกาหลี จำนวน ๕๔ คน มาได้ในเดือนกันยายน ๒๕๕๔ และรัฐบาลเกาหลีมีความประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การศึกษาเกาหลีขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นหน่วยงานดูแล

และให้ความช่วยเหลือด้านการสอนภาษาเกาหลีแก่ครุอาสาสมัครเกาหลีที่จะเดินทางมาสอนในประเทศไทย พร้อมกันนี้ได้แจ้งด้วยว่า รัฐบาลเกาหลีมีนโยบายที่จะยุติการสนับสนุนการดำเนินงานครุอาสาสมัครของ KOICA ในปลายปีนี้ แต่จะปรับเปลี่ยนเป็นการส่งครุอาสาสมัครจำนวน ๑๕ คนมาทำงานในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาเกาหลี และอบรมแรงงานไทยที่จะไปทำงานที่เกาหลีแทน